

'Én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo koni s'ín kiskiì San Marcos

*Kó kitsò 'én xi kiìchja Juan xi kis'iìn bautizar xita
(Mateo 3:1-12; Lucas 3:1-9, 15-17; Juan 1:19-28)*

¹ I mats'ia-ne 'én ndaà-la Jesucristo xi Ki'ndí-la Nainá.

² K'oaá s'ín komà koni s'ín tjit'aà xojon-la Isaías xita xi kiìchja ngajo-la Nainá nga kitsò: 'An, sikasén ítjòn-lè xita-na xi kjiko 'én, jè xi koìndaàya ítjòn-lè ndiyá-lè.

³ Na'yà-la jta-la jngoò xita xi 'ñó chja ya i'nde it'aà xìn ñánda nangui kixì choòn, nga tsò: “Tjandaà ndiyá-la Nainá ya ijìin inima-nò; kixì tikájna koni jngoò ndiyá ñánda kojmeèya Na'èn-ná.”

⁴ K'oaá s'ín komà; j'ìi jè Juan nga kis'iìn bautizar xita ya i'nde it'aà xìn ñánda nangui kixì choòn. Kiìchjaya nga kàtasíkájno jé-la jña xita nga mì tì jé kohótsji-ne, ikjoàn kàtas'ín bautizar yijo-la mé-ne nga sùjchàat'aà-la Nainá jé-la. ⁵ Kjìn xita ijchò 'nchré-la Juan xi inchrobà-ne nangui Judea ko naxandá Jerusalén. K'e nga jye jahatakòn jé-la jña xita, jè Juan kis'iìn bautizar ya nandá xajngá nandá Jordán.

⁶ Nikje xi tsohòkjá Juan, tsja-la cho camello-né; ko jngoò sincho chrjoa tsibíkjá ndáyá-la; tsojmì xi kiskine Juan, jña cho langosta, ko tsjén-la cho cera xi tjín ijìin ijña. ⁷ K'oaá s'ín kiìchja nga tsò:

—Ìjngò nchrobátjngui-na xi ìsà tse nga'ńó t́jín-là mì k'oaà-ne koni 'an, skanda mì kì t́jí'nde-na nga kósíñiat'aà-là nga skíjnda jè xox'ín-là xojté-là. ⁸ Kixíí kjoa 'an, ta nandá s'iin-na bautizar xita, tanga jè xi sà nchrobátjngui-na, koó Inima Tsjeè-là Nainá s'iin-nò bautizar.

*Kós'ín komà k'e nga komà bautizar Jesús
(Mateo 3:13-17; Lucas 3:21-22)*

⁹ Jngò nàchrjein j'i-ne Jesús ya Nazaret, nangui xi chja-ne Galilea; ikjoàn jè Juan kis'iin bautizar ya nandá xajngá nandá Jordán. ¹⁰ K'e nga itjokàjìin-ne nandá Jesús, nitoón kijtsee nga kitáx'a ngajmii koa jè Inima Tsjeè-là Nainá inchrobàjen 'nè-là koni jngò nise paloma. ¹¹ Koa kina'ya jngò-là 'én xi ngajmii inchrobà-ne xi kitsò:

—Ji-né xi ki'ndí-na, xan-lè, xi 'ńó matsjake-lè, tsja t́jín-là takoàn it'aà tsiji.

*K'e nga jè xita neí kiskoòt'aà Jesús
(Mateo 4:1-11; Lucas 4:1-13)*

¹² Nga komà iskan jè Inima Tsjeè-là Nainá kisikasén Jesús ya i'nde it'aà xìn ñánda nangui kixi choòn. ¹³ Ichán nàchrjein tsibijna; tsibijnajìin-là cho ts'en ko jè xita neí kiskoòt'aà nga mejèn-là nga kátátsji jé. Tanga jña àkjale kisís'in-là.

*K'e nga tsibíts'ia Jesús nga kisìxá ya i'nde Galilea
(Mateo 4:12-17; Lucas 4:14-15)*

¹⁴ K'e nga jye kii ndayá Juan xi kis'iin bautizar xita, Jesús kii ján Galilea nga kiichjaya 'én ndaà-là Nainá koni s'ín otíxoma Nainá. ¹⁵ Kitsò:

—Jye kjòchrañat'aà-nò nàchrjein nga jchaa kós'ín otíxoma Nainá. Tikájno jé-nò, kì tì jé binchaàtsji-nò; kàtakjeíin-nò 'én ndaà-là Nainá.

Kií kis'iin Jesús nga ñijòn xita kiichja-la xi ma-la sík'en tìn

(Mateo 4:18-22; Lucas 5:1-11)

¹⁶ Jesús, k'e nga ja indii ndáchikon Galilea, kijtseè xi 'mì Simón kò 'ndse Andrés nga nchisíkatjen-nguindá na'ya-la. Xita koi, tìn sík'en.

¹⁷ Jesús kitsò-la:

—Nchrobátjngui-ná, 'an tsjaà-nò xá nga kíxkóya xita xi 'an kjit'aà-na koni s'ín maxkóya tìn k'e nga nìk'eèn.

¹⁸ Jñà xita koi ñitoón kisikájna na'ya-la nga kiitjngui-la Jesús.

¹⁹ İsa xijngoaà İsa, Jesús kijtseè xi 'mì Jacobo kò 'ndse Juan, ixti-la Zebedeo nga títsaya chitso; nchibíndaàya na'ya-la. ²⁰ Tikoaa ñitoón kiichja-la xita koi; yaá kiitjngui-la Jesús; kisikájna Zebedeo xi na'èn-la ma, kò xita chi'nda xi síxáko ya İya chitso.

Jngoò xita xi inima ch'o-la neii tjiin inima-la

(Lucas 4:31-37)

²¹ İjchò naxandá Capernaum; k'e nga jye ijchò naxrjein nìkjáya, jahas'en ni'ya İngo sinagoga ts'e xita judío; İkjoàn tsakóya 'én-la Nainá. ²² Jñà xita, tà k'oaá komà-la koni tsò 'én xi tsakóya. K'oaá s'ín tsakóya koni jngoò xita xi 'ñó tjin-la kjotixoma; mìtsà k'oas'ín tsakóya koni xita xi okóya kjotixoma-la Nainá xi kiskii Moisés. ²³ Ya ni'ya İngo sinagoga tjna jngoò xita xi inima ch'o-la neii tjiin inima-la. 'Nó kiichja nga kitsò:

²⁴ —Ji Jesús, xi Nazaret tsiji, ¿mé xi mejèn-lè? ¿Mé xi binchaàtsji? ¿A kòf'i nìkjesòn-nájen? Bexkon-lè; ji-né xi Xita Tsjeè-la Nainá.

²⁵ Tanga Jesús tsohótiko jè inima cho-la neí, kitsò-la:

—Jyò tìjni, titjojiin inima-la xita jè.

²⁶ Jè inima cho-la neí kisikatsé koa kiskindàya xá, ikjoàn itjojiin inima-la xita jè. ²⁷ Ngats'ìi xita xi títsajna, tà k'oaá koma-la; xki xi ján tsohóko xíkjin; kitsò:

—¿Mé kjoa-ne koi? Jngoò kjoa xitse okóya xi tjin-la kjoíxoma. Skanda jña inima cho-la neí tsjá-la okixi, ko 'nchréñjon-la.

²⁸ Jesús, nitoón kina'yà-la kóhokji nga jngoò it-jandi nangui xi chja-ne Galilea.

K'e nga kisindaà-ne Jesús jè nachíya-la Pedro

(Mateo 8:14-15; Lucas 4:38-39)

²⁹ Jesús, k'e nga itjo-ne ni'ya ingo sinagoga, kji-hijtako Jacobo ko Juan, nitoón kii ya ni'ya-la ñánda tíjna Simón ko Andrés. ³⁰ Jè nachíya-la Simón, kijna xk'én-né. Ch'in tìjnga tjin-la. Nitoón kis'enojmí-la Jesús. ³¹ Ikjoàn kiikasit'aà chraña-la; kitsobà'ño tsja; kisikasítjen. Ko nitoón kitjaàxìn-la ch'in tìjnga. Ikjoàn chjoón jè, kisìs'in-la Jesús ko xita xi kjihij-tako.

K'e nga Jesús, kjin xita xk'én kisindaà-ne

(Mateo 8:16-17; Lucas 4:40-41)

³² K'e nga jye kiskaàtjì ts'oi nga jye kòjño, j'ìiko-la Jesús ngats'ìi xita xk'én ko xi inima cho-la neí tíjiin inima-la. ³³ Ngats'ìi xita naxandá, yaá kitseèjto xotjoa ni'ya. ³⁴ Jesús, kjin jchán xita kisindaà-ne xi kjin skaya ch'in tjin-la tikoáá tsachrjekàjiin inima ch'o-la neí xi tíjiin inima-la xita; Jesús mìkìi kit-sjaà'nde nga jña neí kiichja nga jña inima ch'o-la neí jyeé beèxkon yá-né Jesús.

K'e nga ijchò Jesús ján Galilea nga kisika'bí 'én ndaà-la Nainá

(Lucas 4:42-44)

³⁵ 'Nó tajñòya tsasítjen Jesús; takó jñò-isa nga itjojiin najnchra; kii jngoò i'nde it'aà xìn ñánda tsjin xita nga kiichja't'aà-la Nainá. ³⁶ Simón ko xita xikjín xi i'nga, kii kátsji Jesús. ³⁷ K'e nga jye kisakò-la ñánda tíjna Jesús, kitsò-la:

—Ngats'iì xita, jii ótsji-lè.

³⁸ Kiichja Jesús, kitsò:

—Tikoa tíkjiaán jña naxandá chrañat'aà nga kichjaya 'én-la Nainá nga koií xá j'i-na.

³⁹ K'oaá s'ín tsajmeè Jesús kóhokji i'nde Galilea nga kiichjaya 'én-la Nainá ya ni'ya ingo sinagoga nga xki xi ján naxandá. Tikoaá tsachrjekàjiiin-ne inima cho-la neii xi tíjin inima-la xita.

Kii komà nga kjòndaà jngoò-ne xita xi tbindojno chrjoa yijo-la

(Mateo 8:1-4; Lucas 5:12-16)

⁴⁰ J'ìikon jngoò xita xi tbindojno chrjoa yijo-la. Tsasèn-xkó'nchit'aà-la Jesús, tsibítsi'ba-la, kitsò-la:

—Tsà mejèn-lè, tìtsjeè-ná ch'in xi tjin-na.

⁴¹ Jesús kjòhimakeè-né, tsijmeé tsja nga tsohót'aà-la yijo-la xita jè, kitsò-la:

—Mejèn-na, kàtandaà-ne.

⁴² Tik'eé-ne nga tíchja Jesús, nitoón kjòndaà-ne; kitjaàxìn-la ch'in; kjòtsjeè-ne yijo-la. ⁴³ Jesús kisihixat'aà xita jè nga kii-ne. Tanga ítjòn 'ño tsibít'in-la, kitsò-la:

⁴⁴ —Tiná'yi, kì yá xita bènojmi-la. T'in ñánda tíjna no'miì, takó-la yijo-lè nga jye kjòndaà-ne; jch'ii kjotjò-lè, tsojmì xi síjé kjotixoma-la Nainá xi kiskii

Moisés, mé-ne nga tsjeè kijna-ne nguixkon Nainá tikoá skoe jñà xita nga jye kjòndaà-ne ch'in-lè.

⁴⁵ Tanga xita jè, k'e nga kiì-ne, tsibíts'ia nga tsibénojmi yije kós'in komàt'in. K'oaá komà-ne nga jè Jesús, mì ti kiì ma taxki jahas'en-jiìn-ne jñà naxandá; yaá tsibìjna ñánda tsjìn xita. Tanga jñà xita xi xki xi ján i'nde inchrobà-ne, yaá ijchòkon ñánda tíjna Jesús.

2

K'e nga jè Jesús kisindaà jngoò-ne xita xi mìkiì ma osijna kixi

(Mateo 9:1-8; Lucas 5:17-26)

¹ Xi komà jò jàn nachrjein, ijchò ijngoò k'a Jesús ján naxandá Capernaum. Kiì'nchré xita nga ya tíjna Jesús ya ni'ya jè. ² Tik'e-ne kjìn jchán xita ijchò maxkót'aà-la skanda mì ti kiì tsi'ndè-ne xotjoa ni'ya. Jesús kiìchjayajiìn-la 'én ndaà-la Nainá. ³ Jngoò xita j'ikò xi mìkiì ma síhiníyá yijo-la. Ñijòn xita yangui. ⁴ Nga mìkiì komà kitjò'nde-la nga jahas'en ya xotjoa ni'ya, nga 'ñó kjìn xita títsajna, yaá kiskíx'a itsjá ni'ya ya kixi-la ñánda tíjna Jesús. Yaá kiskinìjen-ne jè xita xi xk'én xi kjiya-la yá. ⁵ Jesús, k'e nga kijtseè nga jñà xita koi mokjeiìn-la it'aà tse, kitsò-la jè xita xi xk'én:

—Ji ndí na'èn, jé-lè jye kichàat'aà-lè.

⁶ Ya títsajna i'nga xita xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskìi Moisés nga nchisíkítsjeèn jjiìn inìma-la. Kitsò: ⁷ “¿Mé-ne kos'in chja-ne jè xita jè nga Nainá chjajno-la? Nga tajngoò Nainá síjchàat'aà-ná jé-ná.” ⁸ Tik'e kijtseèya-la Jesús koni s'in nchisíkítsjeèn jjiìn inìma-la. Kitsò-la:

—¿Mé-ne kotsò-ne kjohítsjeèn-là inima-nó? ⁹ ¿Mé xi ìsà chiba 'in tjin? Tsà xan-là jè xita xi xk'én: “Jé-lè jye kachàat'aà-lè”, o tsà xán-là: “Chjoí nàchan-lè, tísítjin, títjeí.” ¹⁰ Kokoò-nò nga 'an xi Ki'ndí-là Xita xan-là yijo-na, tíj'ndeé-na nga sìjchàat'aà-là jé-là xita i isò'nde.

K'eé kitsò-là jè xita xi xk'én:

¹¹ —Ji, k'oaá xan-lè: Tísítjin, chjoí nàchan-yá-lè, t'in-ne ni'ya-lè.

¹² K'eé tsasítjen jè xita xk'én. Kiskoé nàchan-là. Itjoiin-là ngats'ìi xita xi títsajna. K'e nga kijtseè kjoa koi, tà kjòxkón-là ngats'ìi xita. K'eé jeya kisikíjna Nainá. Kitsò:

—Nì saá jngoò k'a 'yaá jngoò kjoa xi kos'ín ma.

*K'e nga jè Jesús kùchja-là Leví
(Mateo 9:9-13; Lucas 5:27-32)*

¹³ Jesús, jngoò k'a itjo. Kì ján indii ndáchikon. Ngats'ìi xita yaá ijchòkon, ikjoàn tsakóya-là 'én ndaà-là Nainá. ¹⁴ K'e nga nchifi, Jesús kijtseè jè Leví, ki'ndí-là Alfeo. Tíjnat'aà ímìxa ya ñánda síkíchítjì tsojmì ts'e Roma. Kitsò-là:

—Nchrohótjìngui-ná.

K'eé tsasítjen Leví, kùtjìngui-là Jesús. ¹⁵ K'e nga tíjnat'aà ímìxa Jesús nga tíkjèn ya ni'ya-là Leví, kjin ma xita xi síkíchítjì tsojmì kò xita xi jé tjin-là títsat'aàkò ímìxa Jesús kò xita xi kota'yàt'aà-là. Kjin jchán ma xita xi tjìngui-là. ¹⁶ Jñà xita xi okóya kjotíxoma-là Nainá xi kiskii Moisés kò xita fariseo k'e nga kijtseè Jesús nga tíkjèn-kò xita xi tse jé tjin-là kò xita xi síkíchítjì tsojmì, kitsò-là jñà xita xi kota'yàt'aà-là Jesús:

—¿Mé-ne k'oas'ín-ne Maestro-nò nga x̣ita xi síkíchjítjì tsojmì kò x̣ita jé kjèn-ko-ne?

¹⁷ K'e nga kii'nchré Jesús; kitsò-la:

—Jñà x̣ita xi mì ch'in tjín-la, mì chjinexkii mochjeén-la; jñà-né x̣ita xi xk'én xi mochjeén-la chjinexkii. 'An, mìtsà koi xá j'i-na nga jñà kichjà-la jñà x̣ita xi tsò-la yijo-la nga x̣ita kixi, koi xá j'i-na nga jñà kichjà-la x̣ita xi beè-la ikon nga jé tjín-la.

X̣ita xi bìtsajnachjan

(Mateo 9:14-17; Lucas 5:33-39)

¹⁸ Jngòò k'a, k'e nga jñà x̣ita xi kota'yàt'aà-la Juan kò jñà xi kota'yàt'aà-la x̣ita Fariseo nchibìtsajnachjan, kii i'nga x̣ita koi nga kiskònangui-la Jesús. Kitsò-la:

—Jñà x̣ita xi kota'yàt'aà-la Juan kò xi kota'yàt'aà-la x̣ita Fariseo bìtsajnachjan-né. ¿Mé-ne jñà x̣ita tsiji xi kota'yàt'aà-lè mì bìtsajnachjan-né?

¹⁹ Kitsò Jesús:

—¿A bìtsajnachjaán x̣ita k'e nga x̣ita kòbixan k'e nga ya tjínako-isa jè x̣ita x'in xi kòbixan? Majìn, mìkii bìtsajnachjan x̣ita. ²⁰ Tanga kijchò nachrjein k'e nga tjáxìn-la x'in xi kòbixan; k'e-né nga kítsajnachjan x̣ita.

²¹ 'Jngòò nikje ibaà mìkii ma sijto-ne kò nikje xitse; nga jè nikje xitse, kjeèn-yó-né koa kotejnda-né jè nikje ibaà. Ìsaá tse koma ñánda kixajndà kji. ²² Tìkoáà mìtsà yá xi koma binchá xán ixii kò chrjoa jchínga; tsà kos'ín s'een, k'e nga jye kojchá xán, sìxajndà chrjoa jchínga, ikjoàn chija xán kò chrjoa. Jè xán ixii, chrjoa xitsee sinchá.

Kiis'in tjin it'aà ts'e nàchrjein nìkjáya
(Mateo 12:1-8; Lucas 6:1-5)

²³ Jngoò nàchrjein nìkjáya ja Jesús ya ñánda tíjtje trigo. Jñà xità xi kota'yàt'aà-là tsate chiba natín-là trigo. ²⁴ Jñà xità Fariseo kitsò-là:

—¿Mé-ne kos'in-ne xità-lè jè nàchrjein nìkjáya? Mìkì tjí'nde nga kos'in koma.

²⁵⁻²⁶ Kùichja Jesús kitsò-là:

—¿Jñò, a mìtsà jye tíjiin-nò koni s'in tíchja Xojon-là Nainá koni kis'in xitàxá ítjòn xi ki'mì David ko jñà xità-là xi kjihijtakò k'e nga no'miù ítjòn tsibìjna jè Abiatar? K'e nga kjòhojò-là nga nì mé tjin xi kine, jahas'en ni'ya-là Nainá. Tsakjèn inchrajín tsjeè-là Nainá. Tìkoà kitsjaà-là xità-là xi tjìkò. Mìkì tjí'nde nga jñà kòkjèn. Tà jñà no'miù tjí'nde-là nga kòkjèn.

²⁷ Jngoò k'a kitsò Jesús:

—Jè nàchrjein nìkjáya, koií xá kisindaà-ne nga kjondaà ts'e xità. Mìtsà koi xá kisindaà-ne xità nga kjondaà ts'e nàchrjein. ²⁸ K'oaá s'in tjin, 'an xi Kì'ndí-là Xità xan-là yijo-na, skanda jè nàchrjein nìkjáya, 'aán otìxoma-là.

3

Xità xi kixit'aà jngoò tsja
(Mateo 12:9-14; Lucas 6:6-11)

¹ Jngoò k'a jahas'en Jesús ñánda tíjna jngoò ni'ya ingo sinagoga. Kò ya tíjna jngoò xità xi kixit'aà jngoò tsja. ² Jñà kondra-là Jesús nchisíkìnda nga mejèn-là nga skoe a sìnndaá-ne jè xità xi kixit'aà tsja jè nàchrjein nìkjáya, mé-ne nga koma kòhòngui-ne.

³ Jesús kitsò-là jè xità xi kixit'aà jngoò tsja:

—Tisítjijn, t̄isijni i jngoò osen-la x̄ita.

⁴ Jesús k'eé kitsò-la j̄nà x̄ita xi i'nga:

—¿A tsjá'nde kjotíxoma nga ndaà s'eén, o xi ch'o s'eén, jè n̄achrjein n̄ikjáya? ¿A s̄indaá-ná x̄ita, o xi s̄ik'en-ná?

J̄nà x̄ita xi otì'mì-la ta jyò tsibìtsajna. ⁵ Jesús kiskoòtsejèn-j̄iìn-la x̄ita nga jti komà-la. T̄ikoā ba kis'e-la nga tájaāj̄iìn t̄j̄in in̄ima-la j̄nà x̄ita. K'eé kitsò-la jè x̄ita xi kixit'aà tsja:

—Tjeèndojò ndseii.

Tsijmeé tsja, n̄it̄oón kjòndaà-ne. ⁶ J̄nà x̄ita fariseo, k'e nga itjo-ne, tsajoóya-ne k̄o x̄ita Herodes nga mejèn-la s̄iik'en Jesús.

K'e nga kj̄in x̄ita k̄iit̄j̄ingui-la Jesús ya ind̄ii ndáchikon Galilea

⁷ Jesús k̄o x̄ita xi kota'yàt'aà-la chinchat'aà x̄in. Ján k̄i ind̄ii ndáchikon. Kj̄in x̄ita k̄iit̄j̄ingui-la xi nangui Galilea ts'e k̄o x̄ita nangui Judea, ⁸ k̄o x̄ita naxandá Jerusalén, k̄o x̄ita nangui Idumea, k̄o x̄ita xijngoàà xajngá nandá Jordán kóhok̄ji jngoò itjand̄i-la naxandá Tiro k̄o Sidón nga k̄i'nchré-la kjoxkón xi kis'iìn Jesús. K'oāá komà-ne kj̄in jchán x̄ita ijchò t̄j̄ingui-la. ⁹ Jesús kitsò-la x̄ita xi kota'yàt'aà-la:

—Kjit'aà n̄achrjein t̄j̄ajnandaà jngoò chitso mé-ne nga mì x̄ita koj̄t̄ínè-ná.

¹⁰ Koíi kjoa-la nga jyeé kj̄in jchán x̄ita xk'én kjòndaà-ne. J̄nà x̄ita xk'én xi i'nga, yaá f̄ikjanè'ñó ñanda t̄jna Jesús nga mejèn-la koòt'aà-la tsja. ¹¹ J̄nà x̄ita xi in̄ima ch'o-la neí t̄j̄iìn in̄ima-la, k'e nga beè Jesús bincha-xkó'nchit'aà-la, ikjoàn 'ñó ch̄ja, tsò:

—Ji-né xi Ki'ndí-la Nainá.

¹² Tanga jè Jesús 'ñó tsohótiko nga mì jña keènojmi yá-né jè.

*Kó 'mì 'ín-la xita-la Jesús xi tejò ma-ne
(Mateo 10:1-4; Lucas 6:12-16)*

¹³ Xi jye komà iskan, Jesús kilmijìn-jno jngoò nindoò. Kiichja-la xita xi jè ndaà kisaseèn takòn. Xita koi, ijchò kinchat'aà-la. ¹⁴ Ikjoàn jaàjìn tejò xita xi koahitako, tijña-ne xi siikasén nga kichjaya 'én ndaà-la Nainá ¹⁵ xi tikoà kitjoé-la okixi nga siindaà-ne xita xi ch'in tjin-la tikoà kochrjekàjìn inima ch'o-la neí xi tíjìn inima-la xita. ¹⁶ Jña xita xi kitjaàjìn: jè Simón. Ikjoàn tsibít'aàsòn 'ín-la; Pedro kitsò-la. ¹⁷ Kò jña ixti-la Zebedeo xi 'mì Jacobo kò jè 'ndse xi 'mì Juan, xi tikoà tsibít'aàsòn 'ín-la; Boanerges kitsò-la. (Jè 'én jè tsò-ne: Ixti-la ch'on.) ¹⁸ Kò Andrés; Felipe; Bartolomé; Mateo; Tomás; Jacobo xi ti-la ma Alfeo; Tadeo; Simón, xita xi ya fit'aà-la xita cananista; ¹⁹ Judas Iscariote, jè xita xi kisingatsja kondra-la Jesús.

*Xita xi chjajno-la Inima Tsjeè-la Nainá
(Mateo 12:22-32; Lucas 11:14-23; 12:10)*

K'e nga j'ì-ne Jesús ni'ya ñanda síkjáya, ²⁰ jngoò k'a kòkjìn xita skanda mì ti kiì kitjò'nde-la nga tsakjèn. ²¹ K'e nga kiì'nchré xita xíkjín Jesús, kjoà xi tís'ín, kiì kátsji nga tsoba'ño; kitsò: Skáyaá-la.

²² Jña xita xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés xi j'ì-ne Jerusalén k'oaá kitsò nga jè xita neí xi 'mì Beelzebú tíjìn inima-la Jesús, nga jè xita sko-la xita neí tsjá-la nga'ño nga ochrjekàjìn inima ch'o-la neí xi tíjìn inima-la xita.

²³ Jesús kiichja-la xita koi. Tsibénojmi jngoò-la kjoà xi mangàsòn. Kitsò-la:

—¿A komaá jè xita neí kochrjekàjìn-ne xi tìjè-ne yijo-la ya inima-la xita? Majìn. ²⁴ Tsà jngoò naxandá je, tsà jòya tjin nga kondra títsajna-la xíkjin, mìkì koma 'ño kítsajna; ²⁵ ko tsà jngoò ni'ya, tsà jòya tjin nga kondra títsajna-la xíkjin, tikoáá mìkì koma 'ño kítsajna. ²⁶ Tsà jè xita neí, tsà jòya tís'in xi tìjè-ne yijo-la, mìkì koma 'ño kíjna. Jye tífehèt'aà nàchrjein-la.

²⁷ 'Jngoò xita xi tjin-la nga'ño, mì yá xi koma kjoahas'en ni'ya-la nga sìichijé-la tsà mì ítjòn kojìt'aà'ño. K'ée koma sìichijé-la k'e nga jye kàsìt'aà'ño.

²⁸ 'Okixí xi xan-nó, xita xi tjin-la jé ko xi chjajno-la Nainá, jchat'aà-la jé-la. ²⁹ Tanga jña xita xi chjajno-la Inima Tsjeè-la Nainá, mìkì jchat'aà-la nita mé nó-ne, nita mé nàchrjein-ne. Kjo'in s'e-la nita kjé-ne.

³⁰ Koí k'oas'in kitsò-ne Jesús nga jña xita xi okóya kjoítixoma-la Nainá xi kiskì Moisés kitsò-né: “Xita jè, inima ch'o-la neí tíjìn inima-la.”

Nea-la Jesús ko 'ndse

(Mateo 12:46-50; Lucas 8:19-21)

³¹ Xi komà iskan, ijchò 'ndse ko nea-la Jesús. Ján ndítsiaán tsibítsajna. K'ée kinokjoà-la Jesús. ³² Jña xita xi títsajnandi-la, kitsò-la:

—Nea-lè ko jña 'ndsì, ján ndítsiaán títsajna. Ji xó ótsji-lè.

³³ K'ée kùchja Jesús, kitsò:

—¿Yá-né xi nea-na ko xi 'ndsè?

³⁴ Ikjoàn kiskoòtsejèn-jìn-la jña xita xi títsajnandi-la. Kitsò:

—Jñà xita koi xi nea-na, ko xi 'ndse. ³⁵ Nga nita yá xita-ne xi sikitasòn koni s'ín mejèn-la Nainá, jñà-né xi 'ndse, xi tichja, ko xi nea-na.

4

Kjoa xi mangásòn ts'e xita xi bitje xojmá
(Mateo 13:1-9; Lucas 8:4-8)

¹ Jesús ìjngò k'a tsibíts'ia nga tsakóya ya indii ndáchikon. Kjin jchán ma xita xi chixoñat'aà-la. Jesús jahas'en jngò chitso xi kjijnajiin ndáchikon; ikjoàn tsibijnaya. Ngats'ii xita, yaá títsajnat'aà nanguií ya indii ndáchikon. ² Kjin skaya kjoa xi mangásòn tsakóya-la xita. K'e nga tsibénojmi-la kitsò-la:

³ —Ndaà tiná'yaà. Jngò xita kii kijnđi xojmá. ⁴ K'e nga tsibíts'ia nga kiskijnđi xojmá, chixò chiba ya iya ndiyá. Ikjoàn j'ii nise; tsakjèn. ⁵ Nguì k'oa tjin chixò ñánda naxi choòn nga chiba ni'nde tjin-la. Jñà xojmá koi, nitoón isò koi-né nga mi nanga tjin nangui. ⁶ Tanga k'e nga itjokàtji ts'oi nga kjòtsjè ndobá, kixiñó, ikjoàn jngò k'aá kixi, koi-né nga tsjin-la ima. ⁷ Nguì k'oa tjin chixò ya jjiin na'yá. K'e nga kjò'nga na'yá, kisik'en-ngui xka-la xojmá; k'oaá ma-ne nga mikii tsajà-la toò. ⁸ Tanga jñà xojmá xi chixò ñánda nangui ndaà, tsijin, kjò'nga, tsajà-la toò, ndaà itjo. Kitsjaà katé, jàn-kaàn skanda jngò sindò toò nga jngò ìjngò.

⁹ Ikjoàn kitsò Jesús:

—Ndaà tiná'yaà koni xan-nò.

Mé-ne kjoa xi mangásòn kisikjeén-ne Jesús
(Mateo 13:10-17; Lucas 8:9-10)

10 K'e nga jye tsibìjna tajngoò Jesús, jñà x̄ita xi chrañà títsajnat'aà-la kò x̄ita-la xi tejò ma-ne, kiskònangui-la kó tsòya-ne 'én xi tsibénojmí. 11 Kitsò Jesús:

—Jñò, Nainá jye kitsjaà-nò nga jchaa kjoa'ma-la kó s'ín otíxoma Nainá. Tanga jñà x̄ita xi kj'eíi, tà 'én ts'e kjoa mangàsòn s'enojmí yije-la, 12 mé-ne nga mìkiì skoe-ne nas'ín skótsejèn, t̄ikoaá mìkiì kochiya-la nas'ín kji'nchré. Nga jñà x̄ita, majìn-la síkjatjìya kjohítsjeèn-la koa mìkiì jchat'aà-la jé-la.

Jesús tsibénojmí kó tsòya-ne kjoa xi mangàsòn ts'e x̄ita xi bítje xojmá

(Mateo 13:18-23; Lucas 8:11-15)

13 Kitsò Jesús:

—¿A mì fiya-nò jè 'én ts'e kjoa xi mangàsòn? ¿Kós'ín skaya-nò ngats'iì kjoa xi i'nga? 14 Jè xi bítje xojmá, jè ngaya-la x̄ita xi síka'bí 'én-la Nainá. 15 Jñà xojmá xi chixò ya iya ndiyá, jñà ngaya-la x̄ita xi 'nchré 'én-la Nainá. K'e nga ma iskan nga jyeé 'nchré, f'iì x̄ita nejí faáxìn jè 'én ya jjiìn inima-la x̄ita. 16 Jñà xojmá xi chixò ya ñánda naxi choòn, jñà ngaya-la x̄ita xi 'nchré 'én-la Nainá. Tsjaá s'e-la k'e nga sa 'nchré. 17 Tanga jè 'én mìkiì ndaà kisijiìn inima-la koni xka xi tsjìn-la ima, mì 'ño binchako 'én, ta chiba naxrjein chíkjoa-la. K'e nga mé kjoa xi sakó-la kò tsà x̄ita fitjingui kondra-la nga jè ngatjì-la 'én-la Nainá, nitoón síkíjna ndiyá-la Nainá. 18 Jè xojmá xi chixò ya ñánda tjín na'yá, jñà ngaya-la x̄ita xi 'nchré 'én-la Nainá, 19 tanga 'ño síkájno kjoa ts'e tsojmí xi tjín isò'nde; kò jè kjoa nchiná konachan-la; kò mejèn yije-la tsojmí xi tjín isò'nde. Jñà kjoa koi síkits'ón-jììn 'én-la Nainá, k'oaá

ma-ne nga mìkì makjìn-ya. ²⁰ Tanga jǎ̀nà xojmá xi chixò ñánda nga nangui ndaà, jǎ̀nà ngaya-la xita xi 'nchré 'én-la Nainá koa mokjeín-la; ikjoàn makjìn-ya 'én, k'oaá ngaya-la koni yá xi ojà-la toò. Tsjá katé, jàn-kaàn skanda jngoò sìndò nga jngoò ìjngò yá.

*Kjoa xi mangásòn ts'e ni'ín xi síhiseèn
(Lucas 8:16-18)*

²¹ Jesús kitsò-ìsa:

—¿A k'oaá s'ín mochjeén ni'ín xi síhiseèn nga ya sijnangui kaxa, o ya sijnangui nàchan? Majìn, jngoò ni'ín xi síhiseèn, 'ngaá sijná mé-ne nga síhiseèn-la xita. ²² Nímé kjoa tjín xi tjí'ma ì'ndeì xi mìkì jcha-la; tikoáá tsjìn kjoa xi tjí'ma ì'ndeì xi mìkì kotsejèn. ²³ ìNdaà tìná'yaà koni xan-nò!

²⁴ Jesús kitsò-ìsa-la:

—Jǎ̀nò xi na'ya, ndaà tìná'yaà. Koni kji machiya-nò, k'oaá tì kji sìikíchiya-nò Nainá, skanda tsjásòn-ìsa-nò. ²⁵ Jè xi tjín-la [kjohítsjeèn], tjoé-ìsa-la; tanga jè xi tsjìn-la, skanda tjá'aán-la [kjohítsjeèn] xi chiba tjín-la.

Kjoa xi mangásòn ts'e nga majchá nijin

²⁶ Kitsò Jesús:

—Koni s'ín otíxoma Nainá k'oaá tìs'ín tjín koni k'e tsà jngoò xita bitje nojmé. ²⁷ Jè nojmé, síxá nga bisò, ma'nga, nas'ín jè xita xi bitje mìkì tibeè kós'ín tísíxá nga jè xita ojnafè-né k'e nga nitjen; nga s'e isén osítjen; ²⁸ nga jè nangui tísíchá; ítjòn bitjo xka-la, iskan ma'nga, ikjoàn tjo-la natín koa ikjoàn majchá nijin. ²⁹ K'e jye majchá nijin, jye ma maxkó nga jye ijchò chiba-la nga sincháxkó nijin.

*Kjoa xi mangásòn ts'e xojmá mostaza
(Mateo 13:31-32; Lucas 13:18-19)*

³⁰ Jesús ìjngoò k'a kitsò:

—¿Mé xi kōngásòn-kō koni s'ín otíxoma Nainá?, o ¿mé 'én xi sīngásòn-kjoaá? ³¹ Jè mangásòn-kō koni kji xojmá mostaza; k'e nga sitje ijìn nangui, jè xi ìsa ìtsé kji ì it'aà nangui. ³² K'e nga jye sitje, bisò, ma'nga skanda ìsáá 'nga ma koni ngats'ìì xkà xi ma chine xi sitje ìndiì ni'ya. 'Ñó 'nga ma chrja-là skanda ma bíndaà'a tjé-là nise ya ngui 'nguién-là.

*Jesús, kós'ín kisikjeén kjoa xi mangásòn
(Mateo 13:34-35)*

³³ Jesús kjin skaya kjoa xi mangásòn kisikjeén nga tsakóya 'én ndaà-là Nainá, koni kji nga ndaà fiya-là xita. ³⁴ Nguì koó kjoa xi mangásòn tsakóya-là xita; nímé 'én kiichja xi mìtsà kjoa xi mangásòn tsibénojmi; tanga k'e nga jye tíjnat'aàxìn-kō xita-là xi kota'yàt'aà-là, k'ée ìjngoò k'a tsakóya ndaà yije-là.

*K'e nga jè Jesús kisikijnajyò tjojkón
(Mateo 8:23-27; Lucas 8:22-25)*

³⁵ K'e nga jye kōjñò nga tijè-ne nāchrjein, Jesús kitsò-là xita-là xi kota'yàt'aà-là:

—Tíkjaán, ján xijngoà ndáchikon.

³⁶ Jñà xita xi kjin ma-ne ta yaá kisikítsajna; kii Jesús kō xita xi kota'yàt'aà-là nga títsajnyaya chitso. Tikoaá tsafáhijtakō chitso xi i'nga. ³⁷ K'e nga jye tíjmajìn nandá, j'ì jngoò tjojkón xi taxki komà-né; kiskimi'nga nandá koa jè chitso jye kitseè nandá. ³⁸ Jesús yaá kjinafè tàts'en chitso. Kijnanguisko jngoò nikje nguisko. K'ée kisikjaá-là, kitsò-là:

—Maestro, ¿a mìtsà tì'yi nga titsabixònguindá-ná.

39 Jesús k'eé tsasítjen, tsohótikò jè tjo; kitsò-la ndáchikon:

—Jyò t̄jni.

N̄itoón kisijyò-ne tjo; kjòndaàya-ne. 40 Jesús kitsò-la x̄ita xi kota'yàt'aà-la:

—¿Mé-ne tsakjoòn-nò? ¿A mìtsà mokjeiín-nò it'aà ts'an?

41 J̄nà x̄ita xi kota'yàt'aà-la ndaà jchán kitsakjòn. Xk̄i xi ján kjònangui-la x̄ikjín, tsò-la:

—¿Yá x̄ita-ne jè skanda jè tjo kò ndáchikon síkitasòn-la?

5

X̄ita Gerasa xi kjìn in̄ima ch'o-la neií t̄jìn in̄ima-la

(Mateo 8:28-34; Lucas 8:26-39)

1 Jesús kò x̄ita xi kota'yàt'aà-la ijchò ján xi-jngoaa ndáchikon ya nangui-la x̄ita Gadareno.

2 K'e nga itjojen chitso Jesús ijchò kasit'aà jn-goò-la x̄ita xi in̄ima ch'o-la neií t̄jìn in̄ima-la. Jè x̄ita jè yaá itjo-ne itsjó ngajo mik'en.

3 X̄ita jè yaá b̄ijnaya ya itsjó ngajo mik'en. Mì yá xi ma bít'aà'ñó nas'ín na'ñó kich̄a cadena.

4 Kjìn k'a okis'iìn-kò nga tsibít'aà'ñó ndsokò kò tsja na'ñó kich̄a cadena. Niyá xi chíkjoa-la nga kisi'nchré; otejtso xó cadena.

5 Kò n̄achrjein kò n̄itjen yaá ojmeèsòn nindoò ñánda t̄jìn itsjó ngajo-la mik'en. Kjindáya tsò kjindáya ská nga kjaán kò yijo-la; 'beé-la ndajo yijo-la.

6 K'e nga kijtseè nga kjìn t̄inchrobá Jesús, tsangachikon. Kii kasit'aà chraña-la, tsasèn-xkó'nchit'aà-la.

7 'Ñó kiichja, kitsò:

—¿Mé xi t́jín-lè kò 'an, Jesús, Ki'ndí-la Nainá xi 'ño 'nga t́jna? Bìtsi'ba-lè nga nguixkòn Nainá, kì yatoòn-ná.

⁸ Koií k'oas'ín kiichja-ne nga jè Jesús kitsò-la:

—Ngaji inima ch'o-la neí, titjoiín inima-la xita jè.

⁹ Jesús kiskònangui-la. Kitsò-la:

—¿Kó 'mì-lè?

Jè kitsò:

—Legión 'mì-na, koií-né nga ḱjìn jchán ma-najen.

¹⁰ J́nà inima ch'o-la neí, 'ño tsibítsi'ba-la Jesús nga mì it'aà xìn skìnì ya i'nde jè. ¹¹ Kò ya chraña it'aà nindoò, ḱjìn chinga nchikjèn-jno. ¹² J́nà inima ch'o-la neí tsibítsi'ba-la Jesús. Kitsò-la:

—Yaá tikasén-nájen ñánda t́jn chinga; yaá kitjás'en-jìin-jen yijo-la.

¹³ Jesús kitsjaà'nde-la; j́nà inima ch'o-la neí itjoiín inima-la xita jè; ikjoàn jahas'en-jìin yijo-la chinga. Ma-la tsà jò jmù j́nà chinga xi tsanga; tsatikjájèn-jno ya naxi skanda jìin ndáchikon, yaá k'en yije jìin ndáchikon.

¹⁴ J́nà xita xi ko'ndà chinga, tsanga. Kì kénójmí-la xita naxandá kò xita rancho jè kjoa xi komà. J́nà xita naxandá ijchò katsejèn-la kjoa xi komà. ¹⁵ Ḱjìn xita ijchò ñánda t́jna Jesús, kijtseè jè xita xi inima ch'o-la neí t́jìin inima-la nga sa ítjòn. Jyò t́jna. Íkjá-ne nikje-la. Ndaà t́jín-ne kjohítsjeèn-la. Xita xi ijchò, ta kitsakjòn-la. ¹⁶ J́nà xita xi kijtseè koni s'ín komàt'in jè xita xi inima ch'o-la neí t́jìin inima-la nga kjòndaà-ne kò chinga xi tsatikjá, tsibénójmí-la j́nà xita xi ijchò xi mìkì

kijtseè. ¹⁷ Jñà x̄it̄a xi ijchò tsibítsi'ba-l̄a Jesús nga x̄in i'nde k̄àt̄j̄i.

¹⁸ K'e nga jahas'en chitso Jesús, jè x̄it̄a xi in̄ima ch'o-l̄a neií kisij̄in in̄ima-l̄a, tsibítsi'ba-l̄a Jesús nga mejèn-l̄a kj̄ik̄o. ¹⁹ Tanga jè Jesús mìkiì kits-jaà'nde-l̄a. Kitsò-l̄a:

—T'in-ne ni'ya-lè, tènójmí yije-l̄a x̄it̄a xinguii jè kj̄ondaà xi kisik̄o-lè Nainá; kós'ín kijtseè ìm̄a-lè.

²⁰ X̄it̄a jè, kiì; ikjoàn tsibítsi'ia nga tsibénojmi-l̄a jñà x̄it̄a naxandá Decápolis jè kj̄ondaà xi kisik̄o Jesús. Ngats'ii x̄it̄a xi kis'enojmi-l̄a tà k'oaá komà-l̄a.

Tsòti-l̄a Jairo k̄o chjoón xi kitsobà'ñó it̄jòn nikje-l̄a Jesús

(Mateo 9:18-26; Lucas 8:40-56)

²¹ Jesús tsibijna'ya chitso, inchrobà ìjngò k'a-ne ján xijngoaà ndáchikon, kj̄in jchán x̄it̄a chixoñat'aà ìjngò k'a-l̄a, koa yaá tsibijnandiì ndáchikon.

²² Ijchòkon jngò x̄it̄a xi 'mì Jairo xi x̄it̄a it̄jòn ts'e ni'ya ìngò sinagoga. K'e nga kijtseè Jesús tsasèn-xkó'nchit'aà-l̄a. ²³ 'Ñó tsibítsi'ba-l̄a, kitsò-l̄a:

—Ndí tsòti-n̄a jye kj̄omeè biyaà; nchroboí, tíkjiaán, tjat'aà-l̄a ndsej̄i nga kàtandaà-ne, mé-ne nga kíjnakon-ne.

²⁴ Jesús kiiko, kj̄in jchán x̄it̄a kiit̄jingui-l̄a; ch̄iba-l̄a ó'nchò'ñó-né. ²⁵ Yaá tsóhoj̄in jngò chjoón xi kj̄ò tejò nó xk'én, ch'in jn̄i t̄j̄in-l̄a.

²⁶ Kj̄òtseé t̄s̄ikjeīn kj̄o'in it̄'aà ts'e ch̄j̄inexkiì; jye xó kisikje yije ton-l̄a; mìkiì mandaà-ne, ta saà tíma'ñó ch'in-l̄a. ²⁷ Chjoón jè, k'e nga kii'nchré it̄'aà ts'e Jesús, kīj̄in-l̄a ngats'ii x̄it̄a kj̄in; ijton its'in kitsobà-ne nikje-l̄a Jesús. ²⁸ K'oas'ín t̄s̄ík̄itsjeèn,

kitsò: “Tsà tà jè nikje-là sikoaa, kondaá-na.” ²⁹ K'e nga kitsobà'ńó nikje-là, nitoón kisijyò-là jní, koa kijtseèyaá-là yijo-là nga jye kjòndaà-ne ch'in-là. ³⁰ Jesús nitoón kijtseèya-là nga nga'ńó-là itjojin; kisikátji, kiskoòtsejèn-jìn-là xita kjìn, kitsò:

—¿Yá xi kàtsobà'ńó nikje-na?

³¹ Jñà xita xi kota'yàt'aà-là Jesús kitsò-là:

—¿A mìtsà 'yi nga jñà xita ó'nchò'ńó-lè? Ngaji si-né: “¿Yá xi kàtsobà'ńó nikje-na?”

³² Tanga jè Jesús kotsejèn-jìn-là jñà xita nga mejèn-là skoe yá xi kitsobà'ńó nikje-là. ³³ Chjoón jè, tsí tíhotsé-né nga kitsakjòn, nga jyeé tíjìn-là kós'in komà ch'in-là; kiì, tsasèn-xkó'nchit'aà-là Jesús; tsibénojmi kixi yije-là kós'in komàt'in. ³⁴ Jesús kitsò-là:

—Ndí neaa, koi-né nga mokjeín-lè it'aà ts'an nga kòmandaà-ne. T'in-là ndaà-ne. Jyeé kòmakiì-là ch'in-lè.

³⁵ Táko tik'eé tíchja-isa Jesús nga j'ì i'nga xita xi inchrobà-ne ni'ya-là xita ítjòn ts'e ni'ya ingo sinagoga, kitsò-là:

—Kì tì kiì nìsì-là Maestro, ndí tsòti-lè jyeé k'en.

³⁶ Tanga jè Jesús, nga kiì'nchré koni kitsò okixi xi j'ìiko, kitsò-là jè na'èn-là ndí tsòti:

—Kì tsakjoòn-jèn; tà jè-né nga kàtakjeín-lè.

³⁷ Jesús mìkiì kitsjaà'nde nga kjìn xita kiìko. Tà jè Pedro, Jacobo ko Juan 'ndse Jacobo. ³⁸ K'e nga ijchò ni'ya-là jè xita ítjòn ts'e ni'ya ingo sinagoga, Jesús kijtseè nga fijen fikjá xita, 'ńó nchikjindáya ko 'ńó nchisíkájno. ³⁹ Jahas'en ni'ya Jesús, kitsò-là:

—¿Mé-ne kò'nè-nò nga kò tà ndaà chihindáya-nò? Jè ndí tsòti mìtsà kòbiyaà; ta kjinafé-né.

⁴⁰ Jñà xitá xi títsajna tà tsijnòkèè Jesús. K'eé tsachrje yije ni'ya kóhòtjín xitá; tà jñà tsibìtsajna na'èn-la, nea-la, kò xitá ts'e xi tjìkò. Ikjoàn jahas'en ñánda kijna ndí tsòti. ⁴¹ Kiskoé tsja, kitsò-la:

—Talita cumi —'én xi tsòya-ne: Jì tsòti, k'oaá xan-lè, tísítjiin.

⁴² Jè ndí tsòti ñìton tsasítjen, tsajmeè-ne. Jye kjò tejò nó tjín-la. Jñà xitá xi títsajna, 'ñó jchán kitsakjòn. ⁴³ Tanga Jesús 'ñó kitsjaà okixi nga mì yá xitá xi keènojímí-la. Ikjoàn kitsò-la:

—Tjiì-la nga kàtakjèn ndí tsòti.

6

Kó kitsò xitá k'e nga kù Jesús ján Nazaret

(Mateo 13:53-58; Lucas 4:16-30)

¹ Jesús itjojìin-ne ya ì'nde jè, kù-ne nangui-la Nazaret, tjìkò xitá xi kota'yàt'aà-la. ² K'e nga jye ijchò nàchrjein ñikjáya, tsibíts'ia nga tsakóya 'én ndaà-la Nainá ya ni'ya ìngò sinagoga. Kjìn jchán ma xitá xi kù'nchré-la koni s'ín tsakóya. Jñà xitá, tà k'oaá komà-la, kjònangui-la xíkjín, kitsò:

—Xitá jè, ¿ñánda komà-la ngats'ì 'én xi okóya? ¿Ñánda ochrje kjoachjine koi kò kjoxkón xi s'ín? ³ ¿A mìtsà jè xi chjineyá xi ti-la María, xi 'ndse ma Jacobo, José, Judas kò Simón? ¿A mìtsà tìkoa ì títsajnajìin-ná íchjín ndichja?

Xitá koi mìkù kòkjeiín-la ìt'aà ts'e Jesús. ⁴ Tanga jè Jesús kitsò-la:

—Jngoò x̄it̄a xi ch̄ja ngajo-l̄a Nainá, n̄it̄a ñá naxandá-ne yaxkón-né, t̄anga ya naxandá-l̄a k̄o ni'ya-l̄a k̄o it'aà ts'e x̄it̄a xíkjin̄ mikì yaxkón.

⁵ Jesús n̄imé k̄joxkón xi ndaà t̄jín kis'iin̄ nan-gui-l̄a, tà chiba x̄it̄a xk'én xi tsohót'aà-l̄a tsja nga kisindaà-ne. ⁶ Tà k̄jòxkón-l̄a Jesús, nga j̄ñà x̄it̄a koi, mikì mokjeiín-l̄a it'aà ts'e.

Kós'in̄ tsatixoma-l̄a Jesús x̄it̄a-l̄a xi tejò ma-ne xi kisikasén nga kisika'bí 'én-l̄a Nainá

(Mateo 10:5-15; Lucas 9:1-6)

Jesús yaá tsajmeè naxandá jtobá xi chrañàt'aà kjiyìjò nga tsakóya. ⁷ Nga komà iskan, Jesús kiichja-l̄a x̄it̄a-l̄a xi tejò ma-ne xi jè tsibíxáya-l̄a; jò jò kisikasén, kitsjaà-l̄a okixi nga kochrjekàjiiin̄ inima ch'o-l̄a nejí xi t̄jiiin̄ inima-l̄a x̄it̄a. ⁸ K'oaá t̄is'in̄ kitsjaà-l̄a okixi nga n̄imé tsojmì k'oa k'e nga kjoì ndiyá. Kitsò-l̄a:

—Tà k'oaá s'in̄ tanguió. Tà jngoò yá garrote ch'aà. Kì n̄a'yaá ch'aà, k̄i in̄chrajín ch'aà, k̄i t̄on ch'aà. ⁹ Komaá tsjayaà xojté-nò. Tà jngoò nachro ch'aà. Kì jò ch'aà.

¹⁰ Jesús kitsò-isa-l̄a:

—K'e nga kijchò jngoò naxandá, jngoò ni'ya t̄itsajna skanda k'e nga konguì-nò. ¹¹ Tsà t̄jín naxandá ñánda mikì skoétjò-nò, tsà majin̄-l̄a nga 'nchré-nò, titjoñòò, titsajneè chijo-l̄a ndsokoò mé-ne nga skoe-ne nga j̄ñà t̄jín-l̄a jé nga mikì 'nchréñijon. Xi nguì okixi k'oaá xan-nò k'e nga kijchò nachrjein-l̄a j̄ñà naxandá koi, isaá tse kjo'in̄ s'e-l̄a koni s'in̄ komàt'in̄ naxandá Sodoma k̄o Gomma.

¹² X̄ita koi, kiì nga tsibénojmiya-la x̄ita nga kàtasíkájno jé-la nga mì t̄i jé kohótsji-ne. ¹³ K̄jìn in̄ima ch'o-la neií tsachrjekàjìn in̄ima-la x̄ita, t̄ikoā k̄jìn x̄ita kisindaà-ne xi xk'én nga kisikaājno-la asit̄i.

*K'e nga k'en Juan xi kis'iin bautizar x̄ita
(Mateo 14:1-12; Lucas 9:7-9)*

¹⁴ Jè Herodes xi x̄ita xá ítjòn t̄jna, kiì'nchré it'aà ts'e Jesús nga jye xk̄i xi ján naxandá kina'yà-la. T̄jín x̄ita xi kitsò:

—Jè Juan xi kis'iin bautizar x̄ita, jyeé jaáya-la. K'oaá ma-ne nga t̄jín-la nga'ño nga ma-la s'in kjoxkón xi ndaà t̄jín.

¹⁵ T̄jín x̄ita xi kitsò:

—Jè Elías.

T̄ikoā t̄jín xi kitsò:

—Jngoò x̄ita xi kiichja ngajo-la Nainá kjòtseé.

¹⁶ Jè Herodes, k'e nga kiì'nchré kitsò-né:

—Jè Juan xi jaáya-la xi 'an tsatesian skò.

¹⁷ Nga is̄a kjòtseé, Herodes kisikasén x̄ita nga kit-sobà'ño Juan nga kiskinìs'en ndayá, koi kjoa-la ts'e chjoón Herodías xi chjoón-la Felipe nga jè Herodes chixàn-kò xi chjoón-la 'ndse. ¹⁸ Nga jè Juan xi kis'iin bautizar x̄ita, k̄jìn k'a okitsò-la Herodes:

—Mikiì t̄jiì'nde-lè nga j̄i t̄jnakoji chjoón-la 'ndsì.

¹⁹ Jè chjoón Herodías, kòjtikeè Juan, mejèn-la nga s̄ik'en t̄anga mìkiì ma xi síkò. ²⁰ Nga jè Herodes, beèxkón Juan kò síkinda-ne nga jye t̄jìn-la nga x̄ita kixi-né kò x̄ita tsjeè-né. Herodes k'e nga chjako Juan, matsjaá-la nga 'nchré-la, t̄anga mìkiì beè mé xi s'iin, a s̄ikitasòn-né, a xi majìn. ²¹ Ijchò jngoò naxrjein xi ndaà ts'e chjoón Herodías k'e nga

tsachrje s'eí-la jè Herodes jè nachrjein nga kits'iìn. Ijchò x̄it̄a-la x̄it̄axá ítjòn, kò x̄it̄a skò-la soldado, kò x̄it̄a nchíná xi t̄jín kóhokji Galilea nga tsakjèn-kò Herodes. ²² T̄ikoá ijchò tsòti-la Herodías, jahas'en ni'ya; kitè. Jè Herodes kò x̄it̄a xi t̄ítsajna, ndaà jchán kisaseèn-la koni s'ín kitè jè tsòti. Herodes, xi x̄it̄a xá ítjòn t̄jina, kitsò-la:

—T̄ijé-ná mé xi mejèn-lè, tsjaà-lè.

²³ K'oaá s'ín kitsjaà-la tso'ba nga tsjá yije-la n̄it̄a mé xi mejèn-la nas'ín osen nangui xi jè otíxoma-la.

²⁴ Jè tsòti, itjo ni'ya, kiskònangui-la nea-la. Kitsò-la:

—¿Mé xi s̄ijé-la?

Jè nea-la. Kitsò:

—T̄ijé-la skò Juan xi s'ín bautizar x̄it̄a.

²⁵ Jè tsòti, n̄it̄oón jahas'en ìjngò k'a ni'ya ñánda t̄jina x̄it̄axá ítjòn. Kitsò-la:

—I'ndeì mejèn-na nga n̄it̄on t̄jiì-ná skò Juan xi s'ín bautizar x̄it̄a; tinaya-ná chrobate.

²⁶ Jè Herodes, xi x̄it̄axá ítjòn t̄jina, 'ñó kjòba-la k'e nga kii'nchré-la jè tsòti. Tanga koií kjoa-la nga jye kitsjaà-la 'én-la nga nguixkon x̄it̄a xi t̄ítsajna s'eí, kjo'ñó kisìkitasòn-la. ²⁷ Jè Herodes, t̄ik'eé-ne kisìkasén jngò soldado, kitsjaà okixi nga kàtjanchrohóko skò Juan. ²⁸ Jè soldado kii ján ndayá nga tsatesin Juan; ìkjoàn j'ìiko skò Juan; t̄jía-la chrobá nga kitsjaà-la jè tsòti; kò jè tsòti kisìngatsja nea-la.

²⁹ K'e nga kii'nchré x̄it̄a xi kota'yàt'aà-la Juan nga jye k'en, kii'kjaá yijo-la nga kiskinìs'en-ngui jngò ngajo ìtsjò-la mik'en.

*Jè kjojkón xi kis'iìn Jesús nga 'òn jmù x̄it̄a kisìkjen
(Mateo 14:13-21; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14)*

³⁰ K'e nga j'ìi ìjngoò k'a-ne jǎà x̄it̄a xi tsibíxáya-la Jesús, tsibénojímí ngats'ìi kjoa xi kis'ìin ko xi tsakóya ñánda kiì. ³¹ Jesús kitsò-la:

—Nchrobá. Tíkjaán nga s̄ikjáya í'ñoá jngoò ì'nde it'aà xìn.

Koií k'oa kitsò-la nga k̄jìn jchán ma x̄it̄a, koa t̄jín bijchó, koa t̄jín nchrobá-ne. Jesús ko x̄it̄a xi tsibíxáya-la skanda mì t̄i kiì ma'a-la nga k̄jèn.

³² Tsibítsajnyaya chitso nga ta jǎà kiì jngoò ì'nde it'aà xìn ñánda ts̄jìn x̄it̄a. ³³ Tanga k̄jìn x̄it̄a k̄ijtseè k'e nga kiì. K̄ijtseèxkon nga jè Jesús.

Ikjoàn k̄iit̄j̄ingui-la ngats'ìi x̄it̄a naxandá xi ya chrañàt'aà-la nga kiì-ne ndsoko; skanda isa ítjòn ijchò jǎà x̄it̄a koi. ³⁴ Jesús, k'e nga itjojen chitso, k̄ijtseè nga 'ño k̄jìn ma x̄it̄a xi títsajna; k̄jòhimakeè-né. K'oaá ngaya-la koni jǎà orrè xi ts̄jìn-la paxtò xi ko'ndà. Ikjoàn tsibíts'iāko nga k̄jìn 'én tsibénojímí-la. ³⁵ K'e nga jye 'ño k̄jòhoxòn, jǎà x̄it̄a xi kota'yàt'aà-la Jesús ijchò kinchat'aà-la, kitsò-la:

—Jyèé k̄jòhoxòn, jè ì'nde jè, it'aà xìn-né, n̄imé t̄jín. ³⁶ Kot'ìn-la jǎà x̄it̄a kàt̄jì-ne nga kàtatse tsojmì xi sk̄ine ya naxandá ko tsà jǎà ni'ya ñánda nga chrañàt'aà.

³⁷ K̄iichja Jesús, kitsò-la:

—Tj̄i-là jǎò xi k̄okjen x̄it̄a koi.

Kitsò jǎà x̄it̄a:

—¿A mejèn-lè nga konguí kindaà-jen ìnchrajín koni t̄jín s̄ikijne x̄it̄a nga jò s̄indo n̄achrjein síxá?

³⁸ Kitsò Jesús:

—Chítsejèn-là kó t̄jín ma ìnchrajín-nò.

K'e nga k̄ijtseè kó t̄jín ma-ne, kitsò-la:

—'Òn ma ìnchrajín ko jò ma t̄in.

39 K'eé kitsjaà òkixì Jesús nga kàtìtsajnajtín jñà xità ya ijùn ijñá ñánda sàsè choòn. 40 Íjngó íjngó sindo tsibìtsajnajtín-ne jñà xità; kò tjin ñánda ícháte ícháte tsibìtsajnajtín-ne. 41 Jesús kiskoé jñà inchrájin xi 'òn ma-ne kò jñà tin xi jò ma-ne; ikjoàn kiskoòtsejèn ngajmì; kitsjaà-la kjondaà Nainá; ikjoàn kisixkoaya inchrájin; k'eé kitsjaà-la jñà xità xi kota'yàt'aà-la nga kisika'bí-la ngats'ìi xità kjìn xi títsajna. Tíkòá kisìjòya tin xi jò ma-ne. Kitsjaà-la ngats'ìi xità. 42 Tsakjèn yije kóhótjín xità kó nga kjòskiì. 43 K'eé tsibíxkó-ne inchrájin kò tin xi kjòxkoaya jñà xi tsiningui-ne; nguì tejò nisìyá komà. 44 Jñà xità xi tsakjèn, 'òn jmì ma-ne xi xità x'in.

*K'e nga jè Jesús tsajmeèsòn ndáchikon
(Mateo 14:22-27; Juan 6:16-21)*

45 Nga komà iskan, Jesús kisikas'en xità xi kota'yàt'aà-la ya iya chitso mé-ne nga isa ítjòn kijchò-ne ján naxandá Betsaida ya xijngoaa ndáchikon; koá jè Jesús k'eé tíshixat'aà xità xi kjìn ma-ne nga jye nchifi-ne.

46 K'e nga jye kishixat'aà xità, Jesús kiimijìn-jno jngoò nindoò nga kii kiichjat'aà-la Nainá. 47 K'e nga jye kòjñò, jè chitso, jyeé ya síjna jngoò osen ndáchikon. Jesús, nga tajngoò tsibíjnat'aà nangui, 48 kijtseè chitso nga mìkì ma fi. Nga jè tjò bíchjoà ikon-la. K'e nga tajñòya isa, Jesús kiitjingui-la xità xi kota'yàt'aà-la nga kii-ne ndsokò ya isòn nandá. Tanga k'oaá kis'iìn koni tsà mejèn-la nga kjoì ítjòn-la chitso. 49 Jñà xità xi kota'yàt'aà-la, k'e nga kijtseè nga tífisòn nandá, k'oaá s'in kisikítsjeèn, kitsò, tsà inìma ch'o-né; kiskindàya xkón 50 nga

kitsakjòn-la k'e nga kijtseè kóhòtjín. Tanga Jesús nìtoón kiìchja-la, kitsò-la:

—'Ñó t'è-là takòn, kì tsakjoòn-jèn, 'an-ná.

⁵¹ K'e nga jahas'en chitso Jesús, nìtoón kisijyò-ne tjo. Tà k'oaá komà-la jñà xita xi kota'yàt'aà-la, ⁵² nga kj'eè kì ndaà fahas'en-jiìn-la jè kjoìkón xi kis'iìn Jesús ts'e inchrájín, koi-né nga tájaàjiìn tjin inima-la.

K'e nga jè Jesús kisindaà-ne xita xk'én ján Genesaret

(Mateo 14:34-36)

⁵³ K'e nga jye tsatojiìn ndáchikon, ijchò ján nan-gui Genesaret; yaá tsibít'aà'ño chitso-la ya indii ndáchikon. ⁵⁴ K'e nga tsitajen yije chitso, jñà xita xi ya títsajna, nìtoón kijtseèxkon nga jè Jesús. ⁵⁵ Tíkoá nìtoón kiì kóhokji nga jngòò itjandii i'nde jè. Ikjoàn tsibíts'ia xita nga j'ìko-la ngats'iì xita xi xk'én; kjisòn-la nàchan-yá ya i'nde ñánda nga 'nchré xita nga bijchó Jesús. ⁵⁶ Nita ñánda naxandá nga jahas'en Jesús, tsà naxandá jtobá-né, naxandá ì-né, inchiya-né, ko tsà rancho-né, jñà xita yaá sikáyijò jñà xita xi xk'én ya jngohosen ndiyá; ikjoàn bítsi'ba-la nas'ín tà jè itjòn nikje-la tsobà'ño nga kàtandaà-ne. Ngats'iì xita xi kit-sobà'ño nikje-la kjòndaà yijeé-ne.

7

Kjoa xi síkits'ón xita

(Mateo 15:1-20)

¹ Ijchò xita fariseo ko xita xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés xi j'iì-ne naxandá Jerusalén. Yaá ijchòtjingui-la ñánda tíjna Jesús. ² Jñà xita koi,

kijtseè i'nga x̄ita xi kota'yàt'aà-la Jesús nga kjèn tjékò tsja nga mìkiì oníjno; kitsò-la x̄íkjín [nga mìkiì nchisíkitasòn koni s'ín tjín kjotíxoma ts'e x̄ita judío xi xkón tjín]. ³ Nga jñà x̄ita fariseo kò ngats'iì x̄ita judío, k'oaá s'ín síkitasòn koni s'ín tjín kjotíxoma-la x̄ita jchínga; tsà mì nguì ndaà koníjno tsja, mìkiì kokjèn. ⁴ Tikoáá k'e nga f'iì-ne ndítsìn, ítòn oníjno tsja, k'eé kjèn; tjín-isa-la kjotíxoma xi kj'ejí koni oníya chítsín-la, t̄j̄í-la, kò chítsín k̄icha-la kò nachan-la. ⁵ Koiì kjoa-la jñà x̄ita fariseo kò x̄ita xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskìì Moisés kiskònangui-la Jesús, kitsò-la:

—¿Mé-ne mìkiì síkitasòn-ne x̄ita xi kota'yàt'aà-lè, koni s'ín tjín kjotíxoma-la x̄ita jchínga nga ta k'oaá s'ín kjèn tjékò tsja?

⁶ Jesús kitsò-la:

—Koni s'ín kiskìì Isaías, x̄ita xi kiìchja ngajo-la Nainá, ndaà kiìchja it'aà tsajòn, jñò, x̄ita xi jò ma isén-nò, k'e nga kitsò:

Jñà x̄ita koi,

beèxkón-na xi tà 'én chja,

tanga jñà inima-la kjììn títsajna;

⁷ Nìmé chjì-la nga beèxkón-na,

nga kjotíxoma-la x̄itaá okóya koni tsà kjotíxoma-la Nainá.

⁸ Jñò, nìkíjna-nò xi nguì kjotíxoma-la Nainá, kò jè onguítjngui-là kjotíxoma-la x̄ita jchínga-nò nga oníya t̄j̄í-nò, chítsín-nò; kjììn skaya kjotíxoma tjín-nò koni s'ín 'nè.

⁹ Kitsò-isa Jesús:

—Jñò, nachrjekàngui-nò xi nguì kjotíxoma-la Nainá, jè nìkitasòn kjotíxoma-la x̄ita jchínga-nò.

¹⁰ Moisés k'oaá kitsò: “Jchaxkoín na'èn-lè kò

nea-lè.” K'oaá t̄i kitsò: “Jè xi chjajno-la na'èn-la kò nea-la, t̄jínè-la nga s̄ik'en.” ¹¹ Tanga j̄nò bixón-nó: “Jngò x̄ita, ma k̄itso-la na'èn-la, o nea-la: Mik̄i k̄oma s̄ichj̄at'aà-lè; ngats'i tsojm̄i xi t̄jín-na, Corbán-né.” (Én xi tsò Corbán, 'én Hebreo-né; tsòyaá-ne: jè Nainá jyeé kitsjaà yije-la.) ¹² Bixón-nó nga mì t̄i k̄i t̄jí'nde-la nga k̄os̄ikò na'èn-la, o nea-la. ¹³ J̄nò, nachrjekàngui-nò 'én-la Nainá nga n̄ikatoya-là x̄inguiq̄o k̄jot̄ixoma-la x̄ita jchínga-nò. K̄jìn sk̄aya k̄jot̄ixoma t̄jín-ìsa-nò xi k'oa's'ín 'nè.

¹⁴ Jesús, k'eé k̄ichja-la ngats'i x̄ita, kitsò-la:

—Ngats'ioò, t̄iná'yaà kò ndaà k̄atach̄iya-nò.

¹⁵ N̄imé t̄jín xi fahas'en-j̄ìn yijo-la x̄ita xi s̄ikits'ón. Jè-né xi in̄ima-la x̄ita bitjoīn-ne, xi s̄ikits'ón.

¹⁶ ¡Ndaà t̄iná'yaà koni xan-nò!

¹⁷ Jesús itjokàj̄ìn-la x̄ita; k̄i, jahas'en jngò n'ya; ik̄joàn j̄nà x̄ita xi kota'yàt'aà-la kiskònangui-la kó tsòya-ne jè k̄joa mangásòn xi tsibén̄ojm̄i. ¹⁸ Kitsò Jesús:

—¿J̄nò, a t̄ikoaá mìk̄i mach̄iya-nò kó tsòya-ne? ¿A mì fiya-nò ngats'i tsojm̄i xi fahas'en-j̄ìn yijo-la x̄ita mìk̄i s̄ikits'ón ¹⁹ nga mìtsà in̄ima-la fahas'en-j̄ìn? Yaá fahas'en in̄dso'ba, ik̄joàn bitjo-ne k'e nga fi k̄ítsajna ján baño.

Jesús kitsòyaá-ne: Ngats'i tsojm̄i xi ma chine, tsjeè-né; mìk̄i s̄ikits'ón in̄ima-la x̄ita. ²⁰ Kitsò-ìsa Jesús:

—Jè k̄joh̄itsjeèn xi bitjoīn in̄ima-la x̄ita, jè xi s̄ikits'ón. ²¹ Koi-né nga in̄ima-la x̄ita nchrobàj̄ìn, j̄nà k̄joh̄itsjeèn xi ch'o tsò, koni jè k̄joa ch̄jngui ts'e x̄ita xi jye chixàn kò xi k̄j'eè bixan jèn, kò xi x̄ita

sík'en, ²² kō kjoa chijé, kō kjoa tse mejèn, kō kjoa ts'en, kō kjoa konachan, kō kjoa ts'e xi otonè-la kjoa ts'e yijo-ná, kō kjoaxìtakòn, kō kjoa 'on takòn, kō kjoa 'nga ikon, kō kjoa 'én ndiso, kō kjoa tònḍo xi mìtsà ítjòn nìkìtsjeèn. ²³ Ngats'iì kjoa koi xi inìma-la xìta bitjokàjìin-ne, koiì xi síkìts'ón xìta.

Mé xi komàt'in chjoón xi xìn nangui-la nga kòkjeín-la ít'aà ts'e Jesús

(Mateo 15:21-28)

²⁴ Kìi Jesús ján naxandá Tiro kō Sidón. K'e nga ijchò ya, jahas'en jngoò ni'ya; mejèn-la nga mì yá xìta xi skoe, tanga mìkìi komà tsibìjna'ma. ²⁵ Nìtoón kù'nchré jngoò chjoón xi inìma ch'o-la neíi tíjìin inìma-la tsòti-la. Kìi ñánda tíjna Jesús nga tsasìxkó'nchit'aà-la; ²⁶ tsibítsi'ba-la nga kochrjekàjìin jè inìma ch'o xi tíjìin inìma-la tsòti. Jè chjoón, yaá i'nde-la ñánda 'mì Sirofenicia; 'én griego chja. ²⁷ Jesús kitsò-la:

—Tjìi'nde-la jñà kàtakjèn ítjòn xi ìxti ma. Mìkìi ndaà tjín tsà chjaà'an-la ñiño jñà ìxti, ìkjoàn k'oi-lá ndí nañá.

²⁸ Jè chjoón kitsò:

—Ndaà tjín Na'èn; tanga jñà ndí nañá kineé xì-la tsojmì xi bixòngui ímìxa xi síkatsjoè ìxti.

²⁹ K'eé kitsò Jesús:

—Ndaà kinokjoì. T'in-ne ni'ya-lè. Jè inìma ch'o-la neíi, jye itjokàjìin-ne inìma-la tsòti-lè.

³⁰ K'e nga ijchò-ne ni'ya-la, jè chjoón, jè tsòti-la, yaá kijnasòn nachan; tanga jye itjokàjìin-ne inìma-la jè inìma ch'o-la neíi.

K'e nga jè Jesús kisìndaà jngoò-ne xìta jtayaà kō xi skì'in

³¹ Jesús kiì-ne ya i'nde ts'e Tiro; jahatojiìn i'nde Sidón, tikoá jahatojiìn nangui xi 'mì Decápolis, ijchò-ne ya ndáchikon ts'e Galilea. ³² Yaá ijchòko jngoò x̄it̄a xi jtayaà ko skí'in, tsibítsi'ba-là Jesús nga koòt'aà-là tsja jè x̄it̄a jè. ³³ Jesús, it'aà xìn kiìko ñánda tsjìn x̄it̄a, k'eé jahas'en jnótsja ya líká-là, ko ndánaçhrá-là kisikaàjno nijen-là. ³⁴ Jesús kiskoòtsejèn ngajmiì; ikjoàn jaátse-là, kitsò:

— ¡Efata! —tsò-ne 'én jè: ¡Kàtatá'a!

³⁵ Nitoón kitá'a-ne líká-là x̄it̄a jè, tikoáá ndaà komà kiichja-ne. ³⁶ Jesús kitsò-là jñà x̄it̄a:

— Kì yá x̄it̄a xi bènojmi-là.

Tanga k'e nga 'ñó tsibít'in-là Jesús nga mì yá x̄it̄a keènojmi-là, tanga jñà x̄it̄a isaá ndaà kiskinìsòn 'én. ³⁷ Jñà x̄it̄a xi kiì'nchré, ta kjoçkón-là, kitsò:

— Ndaà s'in yije. Síndaà-ne x̄it̄a xi jtayaà ko xi mikì ma chja.

8

Jè kjoçkón xi kis'in Jesús nga ñjòn jmiì x̄it̄a kisikjèn

(Mateo 15:32-39)

¹ Jngoò nadržein nga kjìn jchán x̄it̄a kjoçkóya koa tsjìn tsojmì xi kine, Jesús kiichja-là x̄it̄a-là xi kota'yàt'aà-là, kitsò-là:

² — Jñà x̄it̄a koi, mahimakeè-ná. Jyeé kò jàn nadržein tjín-là nga títsajnako-na koa nimé tjín tsojmì xi kine. ³ Tsà tà kos'in siikasén chjan-na ni'ya-là yaá kohindaàya ndiyá nga tjín xi kjìin inchrobà-ne.

⁴ Kitsò x̄it̄a xi kota'yàt'aà-là Jesús:

—¿Kós'ín s̄ikjèn x̄ita koi jngoò i'nde it'aà xìn ñánda n̄imé t̄jín?

⁵ Jesús kiskònangui-là, kitsò-là:

—¿Kó t̄jín ma inchr̄ajín xi t̄iyijò-nò?

Kitsò j̄ñà x̄ita xi kota'yàt'aà-là:

—Itoò ma-ne.

⁶ K'eé kitsò Jesús:

—Koat̄in-là kàt̄itsajnat'aà nangui j̄ñà x̄ita.

Jesús kiskoé inchr̄ajín xi itoò ma-ne; kitsjaà-là kj̄ondaà Nainá ikjoàn kis̄ixkoaya; k'eé kj̄ongatsja j̄ñà x̄ita xi kota'yàt'aà-là mé-ne nga kisika'bí-là j̄ñà x̄ita xi kj̄in ma-ne. ⁷ T̄ikoáá t̄iyijò chiba-là t̄in jtobá. Jesús kis̄ichikon-t'in; ikjoàn kitsò-là x̄ita xi kota'yàt'aà-là:

—T̄ika'bió.

⁸ Tsakjèn yije x̄ita kóhot̄jín skanda kó nga kj̄òsk̄i; k'e nga tsibíxkó-ne j̄ñà xi kj̄òxkoaya nga tsiningui-ne, nguì itoò n̄is̄iyá koma. ⁹ J̄ñà x̄ita xi tsakjèn, kj̄omeè ñijòn j̄miì ma-ne. Jesús, ikjoàn kis̄ihixat'aà-ne j̄ñà x̄ita; ¹⁰ ikjoàn jahas'en chitso kò x̄ita xi kota'yàt'aà-là. Yáá k̄i i'nde ñánda 'mì Dalmanuta.

K'e nga j̄ñà x̄ita fariseo jngoò seña kis̄ijé xi jeya t̄jín

(Mateo 16:1-4; Lucas 12:54-56)

¹¹ Ijchò x̄ita fariseo, tsibíts'ia nga tsajoókjoò-kò Jesús. Kis̄ijé jngoò-là seña xi jeya t̄jín xi it'aà ts'e Nainá nchrobá-ne nga mejèn-là skoé tsà kix̄i kjoa nga Nainá kis̄ikasén. ¹² Jesús 'ñó jaátse-là, kitsò:

—J̄ñà x̄ita koi, ¿mé-ne seña xi jeya t̄jín s̄ijé-ne? Xi nguì okix̄i, k'oaá xan-nò, n̄ijngoò seña jchaa.

13 Yaá kisìkítsajna x̄it̄a koi; jahas'en ìjngoò k'a-ne chitso; k̄iì ján x̄ijngoàà ndáchikon.

*Na'yo san-la x̄it̄a fariseo
(Mateo 16:5-12)*

14 J̄n̄a x̄it̄a xi kota'yàt'aà-la Jesús, k'e nga k̄iì, kijchàaj̄iìn-la mìk̄iì ts'a ìnchraj̄ín. Tà j̄ngoò ma ìnchraj̄ín xi k̄jinaya-la chitso. 15 Jesús kitsò-la:

—Chítsejèn-là koa t̄ikindaa yijo-nò ìt'aà ts'e na'yo san-la x̄it̄a fariseo kò ts'e Herodes.

16 J̄n̄a x̄it̄a xi kota'yàt'aà-la Jesús tsohókò x̄ík̄j̄ín, kitsò-la:

—Koiì k'oa tsò-ná nga mìk̄iì kich'á ìnchraj̄ín.

17 Jesús kisij̄iìn-la koni s'ín nchijoó, k'eé kitsò-la:

—¿Mé-ne kobixón-nò nga tsj̄ìn-nò ìnchraj̄ín? ¿A k̄j'eè f̄iya-nò? ¿A mì machiya-nò? ¿A tsí 'ñó tájaàj̄iìn t̄j̄ín in̄ima-nò? 18 T̄j̄ín xkoòn, ¿mé-ne mìk̄iì tsejèn-nò? T̄j̄ín líká-nò, ¿mé-ne mìk̄iì na'yà-nò? ¿A mì bítsjeèn-nò 19 k'e kisìka'biá ìnchraj̄ín xi 'òn ma-ne koa 'òn jm̄iì x̄it̄a tsakjèn? ¿Kó t̄j̄ín n̄is̄iyá tsiningui-ne xi tsibíxkó-ìsa?

Kitsò j̄n̄a x̄it̄a:

—Tejò n̄is̄iyá komà.

20 —K'e nga kisìka'biá j̄n̄a ìnchraj̄ín xi itoò ma-ne, koa ñijòn jm̄iì x̄it̄a tsakjèn, ¿kó t̄j̄ín n̄is̄iyá tsiningui-ne xi tsibíxkó-ìsa?

Kitsò j̄n̄a x̄it̄a:

—Itoò n̄is̄iyá komà.

21 K'eé kitsò-la:

—¿A tà kó k̄j'eè machiya-nò?

K'e nga jè Jesús kisindaà jngoò-ne x̄it̄a xi mìk̄iì tsejèn-la

²² Jesús ijchò ján naxandá Betsaida; ya ijchòko jngoò-la xita xi mìkiì tsejèn-la. Tsibítsi'ba-la nga kàtát'aà-la tsja jñà xkon. ²³ Jesús kitsobà'ñó tsja jè xita xi mìkiì tsejèn-la. Ikjoàn tsachrjekàjiìn naxandá, tsibíchrángui xkon, ikjoàn tsohósòn-la tsja. K'eé kiskònangui-la a tsejèn chiba-la. ²⁴ Jè xita xi mìkiì tsejèn-la kiskoòtsejèn, kitsò:

—Jye be xita tanga k'oáá ma-na ta koni kjoàn yá kjoàn nga tjíma.

²⁵ Jesús, ijngoò k'a tsohót'aà-la tsja jñà xkon. Kitsò-la nga ndaà kàtakotsejèn, nitoón kjòndaà-ne. Ndaà kijtseé yije-ne. ²⁶ Jesús kisìkasén-ne ni'ya-la xita jè, kitsò-la:

—Kì ya bitjaàs'en-jiìn naxandá, kì yá xita xi bènojmí-la.

K'e nga jè Pedro tsibénojmíya nga Jesús, jé xi Cristo

(Mateo 16:13-20; Lucas 9:18-21)

²⁷ Itjo Jesús ko xita xi kota'yàt'aà-la, kiì ya naxandá jtobá xi chja-ne Cesarea ts'e Filipo. K'e nga tjímaya ndiyá, Jesús kiskònangui-la xita xi kota'yàt'aà-la, kitsò-la:

—¿Kó tsò jñà xita? ¿Yá-ná 'an?

²⁸ Kitsò jñà xita xi kota'yàt'aà-la:

—Tjín xi tsò: “Jé Juan xi kis'iìn bautizar xita.” Tjín xi tsò: “Jé Elías.” Tikoáá tjín xi tsò: “Jngoò xita xi kiìchja ngajo-la Nainá.”

²⁹ Jesús kiskònangui-la jñá xita xi kota'yàt'aà-la; kitsò-la:

—¿Jñò kó bixón? ¿Yá-ná 'an?

Kiìchja Pedro, kitsò:

—Ji-né xi Cristo [xi xó kisìkasén-lè Nainá].

³⁰ Tanga jè Jesús kitsò-la:
—Kì yá x̄it̄a xi bènojmí-là xi ìt'aà ts'an.

K'e nga jè Jesús tsibénojmíya kjoa biyaà-la
(Mateo 16:21-28; Lucas 9:22-27)

³¹ Tsibíts'ia Jesús nga tsakóya-la x̄it̄a xi kota'yàt'aà-la, kitsò-la:

—'An xi Kì'ndí-la X̄it̄a xan-la yijo-na, tse kjo'in siikjiaán; kochrjengui-na jñà x̄it̄a jchínga, kò jñà x̄it̄a sko-la no'miì, kò x̄it̄a xi okóya kjo'tíxoma-la Nainá xi kiskìi Moisés. S̄iik'eén-na tanga k'e nga kijchò jàn nàchrjein kjoaáya-na.

³² Jesús nguì ndaà tsibénojmí kjoa xi komàt'in. Jé Pedro kiìchj̄at'aàxìn-la Jesús nga mìkiì ndaà tjín koni tsò. ³³ Tanga Jesús, kisikáfaya, kiskoòtsejèn-la x̄it̄a xi kota'yàt'aà-la, tsohótiko Pedro. Kitsò-la:

—T̄is̄it'aàxìn-ná j̄i x̄it̄a nejí. Nga j̄i, mìtsà k'oas'ín n̄ik̄its̄jiìn koni s'ín tjín kjoh̄íts̄jeèn-la Nainá. Ngaj̄i tà k'oas'ín n̄ik̄its̄jiìn koni s'ín tjín kjoh̄íts̄jeèn-la x̄it̄a.

³⁴ Jesús kiìchj̄a-la x̄it̄a xi kota'yàt'aà-la kò x̄it̄a xi tj̄ingui-la. Kitsò-la:

—Tsà yá xi mejèn-la nga x̄it̄a ts'an koma, kàtatsjeiìn-takòn mé xi mejèn-la yijo-la; koni jngoò x̄it̄a xi 'yajen krò-la, kàt̄ijnandaà nga s̄iik̄jeiín kjo'in xi kjoa ts'an; ndaà kàt̄jit'aà-na. ³⁵ Nga n̄it̄a yá x̄it̄a xi mejèn-la kochrjet̄j̄i yijo-la nga n̄imé kjo'in sakò-la, tà saá s̄iichj̄a-né kò kjo'in kíjnajiìn; tanga jè xi tj̄ijnandaà nga tsjá yijo-la xi kjoa ts'an kò kjoa ts'e'én ndaà-la Nainá, jè-né xi kit̄jokàj̄iìn kjo'in nga ìt'aà ts'an ndaà kíjna. ³⁶ ¿Mé xi s̄iik̄ijne x̄it̄a nas'ín tjoé yije-la isò'nde tsà s̄iichj̄a in̄ima-la? N̄imé. ³⁷ ¿A koma koìichj̄í kjoabiyaà jngoò x̄it̄a xi majìn-la nga kiyá? Majìn. ³⁸ Tsà tjín i'nga x̄it̄a xi kosobà-la

it'aà ts'an kò it'aà ts'e 'én-na ya nguixkon xita jé xi tjín, tikoáá 'an xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na, kosobà-na it'aà ts'e k'e nga kjoikoáa ìjngò k'a kjoajeya-la Na'èn-na kò àkjale tsjeè-la Nainá.

9

¹ Jesús kitsò-ìsa:

—Okixí xi xan-nò, títajajìin i'nga xita ijndé xi mìkì kiyá skanda k'e nga skoe kó s'ín otixoma Nainá nga kjoikò nga'ño-la.

K'e nga jè Jesús jahatjìya í'ño isén-la kóhokji yijo-la

(Mateo 17:1-13; Lucas 9:28-36)

² Nga komà joòn nàchrjein, Jesús kìmijìn-jno jngò nindoò xi 'nga kji; tà jña kùkò Pedro, Jacobo kò Juan. K'e nga ijchò ì'nde jè, Jesús, jahatjìya í'ño isén-la nga nguixkon jña xita koi. ³ Jè nikje-la 'ño kjòchroba, tsí ote ni'ín né. Tsjìn xita nga títsa isò'nde xi ma-la ts'ìin nikje koni s'ín kjòchroba. ⁴ Tikoáá kijtseè jè Elías kò Moisés nga nchijoókjoò kò Jesús. ⁵ Jè Pedro kitsò-la Jesús:

—Maestro, ndaà tjín nga ì títajnaá. Jàn ni'ya xkójndà kíndaà-jen. Jngò tsiji, jngò ts'e Moisés, jè xi ìjngò ts'e Elías.

⁶ Jè Pedro tà k'oaá kitsò. Mì tì kì beè-ne kó s'ín kùichja nga 'ño kitsakjòn xita koi. ⁷ K'ée j'ì jngò 'nguién-la ifi xi tsibí'ma xita koi; yaá ijìin ifi kina'ya jngò-la 'én xi kitsò:

—Jè jèe xi ki'ndí-na xi 'ño matsjake. Jè tìná'ya-là.

⁸ Tìk'e-ne kiskoòtsejèn xita koi. Mì tì yá tjín-ne. Tà jè tajngò Jesús síjna.

9 K'e nga inchrobàjen-t'aà-ne nindoò, Jesús kitsò-là xità xi kota'yàt'aà-là:

—Kì yá xità xi bènójmí-là jè kjoa xi kà'yaà; skanda k'eé tènójmí-là k'e nga kjoaáya-na it'aà ts'e kjoabiyaà 'an xi Ki'ndí-là Xità xan-là yijo-na.

10 Jñà xità xi kota'yàt'aà-là tsibí'ma jè kjoa jè, sakoáá tsajoóya-ne kó tsò-ne xi tsò-là kjoaáya-là.

11 Kiskònangui-là Jesús. Kitsò-là:

—¿Mé-ne kòtsò-ne jñà xità xi okóya kjotíxoma-là Nainá xi kiskì Moisés nga jè Elías kjoí ítjòn?

12 Jesús kitsò-là:

—Okixi né. Jè kjoí ítjòn Elías, jè kojindaàjìn yije kjoa. ¿Koa mé-ne kòtsò-ne Xojoñ-là Nainá nga 'an xi Ki'ndí-là Xità xan-là yijo-na, tseé kjo'in siìkjiaán, toòn skoe-na xità? 13 Tanga 'an, k'oaá xán-nò, jè Elías jyeé j'ii. Jñà xità k'oaá s'ín kisikò koni s'ín mejèn-là. Tanga k'oaá s'ín tíchja Xojoñ-là Nainá nga k'oaá s'ín komat'in.

K'e nga jè Jesús kisindaà jngoò-ne ti xi inima ch'o-là neí tíjìn inima-là

(Mateo 17:14-21; Lucas 9:37-43)

14 Jesús k'e nga ijchò-ne ñánda títsajna xità xi kota'yàt'aà-là xi i'nga, kijtseè nga kjìn jchán ma xità xi títsajna. Yaá títsajnajìn i'nga xità xi okóya kjotíxoma-là Nainá xi kiskì Moisés, 'ñó nchi-joóya-ne. 15 Jñà xità k'e nga kijtseè nga ijchò Jesús, tà k'oaá koma-là. Kii yije kóhotjín nga kisihixat'aà.

16 Jesús kiskònangui-là, kitsò-là:

—¿Mé xi kò ta ndaà chibàya-nò?

17 K'eé kiìchja jngoò xità xi ya tíjnajìn. Kitsò:

—Maestro, jè ki'ndí-na kòf'ikò-lè. Inima ch'o-là neí tíjìn inima-là; mìkì ma chja. 18 Nìton

ñánda tíjna k'e nga tso**bà'**ñó, majndoòt'aà nan-gui kò ochrje ndáxó tso'ba, síjts'ìnn nì'ño, ìkjoàn síjna tsjò. Koi tìsìjé-la xítà xí kota'yàt'aà-lè nga kàtachrjekàjìnn inìma-la jè inìma ch'o-la neí tanga mìkì bitjokàjìnn-la.

¹⁹ Kìichjā Jesús, kitsò:

—Jñò, xítà xi mìkì mokjeiín-nò it'aà ts'an. ¿Skanda mé nàchrjein kótijnako-nò? ¿Mé nàchrjein skā-na kjoa-nò? Nchrohókò-ná jè ti ijndé.

²⁰ K'eé kùkò jè ti ya nguixkòn Jesús; jè inìma ch'o-la neí, k'e nga kijtseè Jesús, ìjngò k'a k'en xín ti. K'e nga kiskaàt'aà nangui tsangáyà'nde koa itjo ndáxó tso'ba. ²¹ Jesús kiskònangui-la nà'èn-la, kitsò-la:

—¿A kjòtseé oma-la ti-lè?

Jè nà'èn-la kitsò:

—Tìk'e-ne nga sa ndí ti jtobá kji. ²² Jè inìma ch'o-la neí kò kjàn jchán k'a síkatjen-jìnn nì'ín kò síkatjen-jìnn nandá nga mejèn-la sík'en. Tsà koma-lè mé xi sikoji, jchahimatakòn-nájen kò tìchjāt'aà-nájen.

²³ Jesús kitsò-la:

—¿Kó si tsà koma-lè? Ma yije-né nítà mé kjoa-ne jè xi mokjeiín-la.

²⁴ Nìtoón 'ño kùichjā jè nà'èn-la ti. Kitsò:

—Mokjeiín-na, tìchjāt'aà-ìsa-ná nga nguì ìsa ndaà kòkjeiín-na.

²⁵ Jesús k'e nga kijtseè nga tíma kjàn xítà, tsohótiko jè inìma ch'o-la neí; kitsò-la:

—Ngaji, inìma ch'o-la neí xi mìkì ma-lè nokjoì kò mìkì na'yì, 'an, k'oaá xan-lè, titjòjìnn inìma-la ti jè; kì ti yaá bitjaàs'en-jìnn-ne inìma-la.

26 Jè inìma ch'o-la neí kiskindà yaxá; ikjoàn ìjngoò k'a k'en xín ti. Ikjoàn itjojin-ne inìma-la. Kisikájna jè ti koni tsà jye k'en, jñà xità xi nchikot-sejèn, kitsò:

—Jyee k'en.

27 Tanga jè Jesús kitsobà'ño tsja; kiskimil'nga; ikjoàn tsasíjna kixi jè ti.

28 K'e nga jahas'en ni'ya Jesús, jñà xità xi kota'yàt'aà-la kiskònangui-la nga tajngoò, kitsò-la:

—¿Mé-ne ngajen mìkiì kòbitjojin-najen jè inìma ch'o-la neí?

29 Kìichja Jesús, kitsò:

—Jñà inìma ch'o-la neí xi okjoàn, k'ee bitjokàjin nga nokjoat'aà-la Nainá kò nga bijnachjaán.

K'oaá s'ín tsibénojmí Jesús kjoabiyaà-la xi ma-ne jò k'a

(Mateo 17:22-23; Lucas 9:43-45)

30 K'e nga kiì-ne ya ì'nde jè, jahatojin nangui Galilea. Tanga Jesús majìn-la nga xità skoe; 31 Jesús k'oaá s'ín tsakóya-la xità xi kota'yàt'aà-la. Kitsò-la:

—'An xi Kì'ndí-la Xità xan-la yijo-na yaá tsoba'ño-na jñà xità; ikjoàn siik'en-na. Tanga k'e nga kijchò jàn nachrjein nga kijá, kjoáya-na.

32 Tanga jñà xità xi kota'yàt'aà-la mìkiì kjòchìya-la 'én xi kitsò-la. Tà kitsakjòn-né, mìkiì kiskònangui-la.

Yá xità xíkjin xi kína ítjòn

(Mateo 18:1-5; Lucas 9:46-48)

33 K'e nga ijchò ya naxandá Capernaum, k'e nga jye títsajna iya ni'ya, Jesús kiskònangui-la xità xi kota'yàt'aà-la, kitsò-la:

—¿Mé xi koa ta ndaà chibàya-nò k'e nga tìtsanchrobáya ndiyá?

³⁴ Xità xi kota'yàt'aà-la tà jyò tsibìtsajna, koi-né, k'e nga nchinchrobá ya ndiyá, tsajoóya-ne yá xità xíkjin xi kína ítjòn. ³⁵ Jesús tsibìjna; ikjoàn kiichja-la nga tejò xità xi kota'yàt'aà-la, kitsò-la:

—Tsà yá xità xi mejèn-la nga kína ítjòn, ta saà jè kjoehet'aà-ne, chi'nda-la kàtama ngats'iì xità xi i'nga.

³⁶ Jesús kiskoé jngoò ndí ti. Tsasíjna 'nchòhosen. Tsa'nga. Ikjoàn kitsò-la:

³⁷ —Nità yá-ne xi it'aà ts'an skoétjò jngoò ndí ti koni jè, 'aán xi skoétjò-na; ko jè xi skoétjò-na mìtsà tà 'an skoétjò-na, tìkoáá jè skoétjò xi kisìkasén-na.

*Yá xi kondra-la Cristo ko yá xi xità ts'e
(Lucas 9:49-50; Mateo 10:42)*

³⁸ Kiichja Juan, kitsò:

—Maestro, jngoò xità ki'ya-jen xi it'aà tsiji ochrjekàjin inima ch'o-la neí inima-la xità. Tanga mìtsà xità tsaján; mìkì kits'iì'nde-lajen.

³⁹ Jesús kitsò:

—Kì k'oáá nìkoò. Niyá-jèn xi it'aà ts'an s'iin jngoò kjoxkón xi ndaà tjin xi tijè kichjajno-ná. ⁴⁰ Jè xi mìtsà kondra tsaján, it'aà tsaján tjina. ⁴¹ Ngats'iì xità xi it'aà ts'an tsjá jngoò chitsín-nò nandá, koií kjoa-la nga xità-la Cristo 'mì-nò, okixií xi xan-nò, jña xità koi, tjoé-la chjí-la.

*Xità xi bít'in-ná nga binchaàtsjiaá jé
(Mateo 18:6-9; Lucas 17:1-2)*

⁴² 'Nità yá-ne xi jé skìnjin jngoò ndí xità ima xi mokjeiin-la it'aà ts'an, isaá-la ndaà koma tsà singui'ño jngoò ndajo natsí ís'iin, ikjoàn

sikatjengui ndáchikon. ⁴³ Tsà jè ndsaa ótsji jé-nò, tìchátjòn. Ìsáá ndaà-ne tsà xkoán titsjoò nga kitjás'en-jñoò kjoabinachon mì k'oa-ne tsà jò ma ndsaa koa ján konguió ijìin ni'ín ñánda mìkiì bits'o, ⁴⁴ ya ñánda mìkiì biyaà chì'ndo xi kine-ná ko ya ñánda mìkiì bits'o ni'ín nga tìtiá. ⁴⁵ Tsà jñà ndsokoò ótsji jé-nò, tìchátjòn. Ìsáá ndaà-ne tsà xkoán titsjoò nga kitjás'en-jñoò kjoabinachon mì k'oa-ne tsà jò ma ndsokoò koa ján konguió ijìin ni'ín, ⁴⁶ ya ñánda mìkiì biyaà chì'ndo xi kine-ná ko ya ñánda mìkiì bits'o ni'ín nga tìtiá. ⁴⁷ Tsà jñà xkoòn ótsji jé-nò, tinachrjeè. Ìsáá ndaà-ne tsà jngoò ma xkoòn nga kitjás'en-jñoò ñánda tíhotíxoma Nainá mì k'oaá-ne tsà jò ma xkoòn koa ján konguió ijìin ni'ín ⁴⁸ ya ñánda mìkiì biyaà chì'ndo xi kine-ná ko ya ñánda mìkiì bits'o ni'ín nga tìtiá.

⁴⁹ 'Ngats'ìi xita sa ni'ín kotsjeè-ne, koa jñà kjotjò xi tsjá xita, naxaá kojnchra-ne. ⁵⁰ Jè naxa, ndaà-né; tanga tsà mì tì kiì jnchra-ne, ¿kós'ín siko-là nga kojnchra ijngoò k'a? Kàtasijìin naxa inima-nò koa 'nchán titsajnakò xinguiò.

10

*K'e ngajè Jesús tsakóya kjoa ts'e xita xi tsjìin xikjín
(Mateo 19:1-12; Lucas 16:18)*

¹ Jesús itjojiìn ya naxandá Capernaum, kiì ján i'nde Judea, ijchò ján nangui ijton xajngá nandá Jordán. Yaá kòkjìn ijngoò k'a xita; koa jè tsibíts'ia ijngoò k'a nga tsakóya-la xita koni s'ín kjit'aà. ² Ijchò kinchat'aà chraña i'nga-la xita fariseo. Nga mejèn-la skónachan-la, kiskònangui-la, kitsò-la:

—¿A tjí'nde-la xi x'in nga tsjín chjoón-la?

³ Tanga Jesús kitsò-la:

—¿Kòs'ín tsakóya-nò Moisés?

⁴ Kitsò x̄ita koi:

—Moisés kitsjaà'nde-né nga ma s̄indaà xojon nga koma tsjín xíkjín x̄ita.

⁵ Jesús kitsò-la:

—Moisés, koi k'oa kitsò-nò, j̄nò, 'ñó tájaaj̄in tjín in̄ima-nò. ⁶ Tanga k'e nga s̄a kisindaà isò'nde, Nainá tsibíndaà x̄in k̄o chjoón. ⁷ K'oa ma-ne nga jè x̄in s̄iikjina na'èn-la k̄o nea-la nga k̄inako chjoón-la. ⁸ Ta jngoò x̄ita koma-ne ingajò. Mítsà t̄i jò ma-ne, ta jngoò koma-ne. ⁹ K'ojí kjoa-la nga mi yá x̄ita t̄j'nde-la nga s̄iitsj̄in xíkjín xi Nainá kis̄jngoò.

¹⁰ K'e nga ijchò-ne ni'ya-la, j̄nà x̄ita xi kota'yàt'aà-la Jesús kiskònangui ìjngoò k'a-la t̄ikoi-ne kjoa koi. ¹¹ Jesús kitsò-la:

—Jè x̄ita xi tsjín chjoón-la, ikjoàn bixan-k̄o ìjngoò xi kj'eí chjoón, kjoa chijngui tís'ín it'aà ts'e chjoón-la. ¹² Tsà jè chjoón tsjín x̄in-la ikjoàn bixan-k̄o ìjngoò xi kj'eí x̄in, t̄ikoaá kjoa chijngui tís'ín it'aà ts'e x̄in-la.

K'e nga jè Jesús kisichikon-t'in ndí ìxti

(Mateo 19:13-15; Lucas 18:15-17)

¹³ Jngoò k'a j̄nà x̄ita j'ìik̄o-la ndí ìxti jè Jesús nga mejèn-la s̄iichikon-t'in; koòt'aà-la tsja. Tanga j̄nà x̄ita xi kota'yàt'aà-la Jesús mìkì kitsjaà'nde-la. Tsohótiko-né. ¹⁴ K'e nga kijtseè Jesús, kòjti-la, kitsò-la:

—Tj̄i'nde-là ndí ìxti kàtjanchrobákon-na. Kì bin-chahikon-là. J̄nà xi k'oaá s'ín tjín in̄ima-la koni ts'e ndí ìxti, j̄nà xi tjín-la kj̄ondaà nga Nainá

tíhotíxoma-là. ¹⁵ K'oaá xan-nò xi nguì okixi, jñà xi mìkìi kòkjeiín-là koni jngoò ndí ixti nga skoé kjondaà-là Nainá nga jè kòtíxoma-là, mìkìi kjoahas'en-jìin ñánda tíhotíxoma Nainá.

¹⁶ Jesús tsa'nga jñà ndí ixti; tsohósòn-là tsja; ikjoàn kisjèt'aà-là Nainá nga kàtasíchikon-t'in jñà ixti.

*Xità xi 'ñó kìn tsojmì tjín-là
(Mateo 19:16-30; Lucas 18:18-30)*

¹⁷ K'e nga tífi ìjngoò k'a-ne Jesús, tsangachikon jngoò xità xi ijchò tjingui-là. Tsasìxkó'nchit'aà-là; ikjoàn kiskònangui-là; kitsò-là:

—Jì Maestro ndaà, ¿mé xi s'iaàn nga s'e-na kjoabinachon nità kjé-ne?

¹⁸ Jesús kitsò-là:

—¿Mé-ne nga xità ndaà 'mì-ná? Nijngoò xità xi ndaà, tà jngoò jè Nainá xi ndaà. ¹⁹ Jyeé tíjìin-lè kó tsò kjotíxoma: “Kì xità nìk'in; kì kjoa chijngui 'nì; kì chijé 'nì; kì 'én ndisò nokjoì ìt'aà ts'e xità xi kj'eíi; kì chonachan-jèn; chaxkoín na'èn-lè kò nea-lè.”

²⁰ Jè xità nchíná kitsò:

—Maestro, ngats'ìi kjotíxoma koi, jyeé kisìkitasoàn kó nga sà chítia.

²¹ Jesús tsja komà-là, kiskoò'an, ikjoàn kitsò-là:

—Ìjngoò kjoa chija-lè. T'in, tatìjni yije tsojmì xi tjín-lè. Ikjoàn tìka'bí-là xità imà mé-ne nga s'e-lè kjoa machikon-t'in ján ngajmì. Ikjoàn nchrobátjngui-ná.

²² Jè xità nchíná, tà kjòbaá-là nga kii'nchré 'én koi. Tà ba kis'e-là nga kii, koi xó nga 'ñó kìn tsojmì tjín-là.

23 Jesús kiskoòtsejèn t̄jngui-la, kitsò-la x̄ita xi kota'yàt'aà-la:

—'Ín jchán koma-la j̄nà x̄ita nchíná nga kjoahas'en-jìin ñánda tíhotíxoma Nainá.

24 J̄nà x̄ita xi kota'yàt'aà-la Jesús, k'e nga kiì'nchré 'én koi, tà k'oáá komà-la. Tanga jè Jesús ìjngòò k'a kitsò-la:

—J̄nò xi ki'ndí-na xan-nò, 'ñó 'íin koma-la j̄nà x̄ita xi ton-la 'ñót'aà takòn nga kjoahas'en-jìin kjotíxoma-la Nainá. 25 Ìsaá mì 'in koma-la jngòò cho camello nga kjoahas'en xkon nindoò xi tja-haña-ne nikje, mì k'oáá-ne koni jngòò x̄ita nchíná xi 'ñó tjín-la tsojmì nga koma kjoahas'en-jìin ñánda tíhotíxoma Nainá.

26 J̄nà x̄ita xi kota'yàt'aà-la Jesús, ìsaá ndaà kjòxkón-la. Ikjoàn kiskònangui-la xíkjin, kitsò:

—¿Yá-né xi kitjokàjìin kjo'in?

27 Jesús kiskoò'an, kitsò:

—J̄nà x̄ita mìkiì koma-la; tanga Nainá komaá-la; it'aà ts'e Nainá n̄ita mé kjoa-ne, koma yijeé-la.

28 Kìichja Pedro, kitsò:

—Na'èn, ngajen, jyeé kiníkítsajna yije-jen ngats'ìi tsojmì xi tjín-najen nga tjaàtjngui-lèjen.

29 Jesús kitsò:

—Okixi xi xan-nò, n̄ita yá x̄ita-ne xi kisikíjna ni'ya-la, 'ndse, ndichja, nea-la, na'èn-la, chjoón-la, ixti-la kò nangui-la xi kjoa it'aà ts'an kò it'aà ts'e 'én ndaà-la Nainá 30 ì isò'nde, ìsaá tsato tjoé ngajo-la xi ni'ya 'mì, xi 'ndse, ndichja, nea-la, ixti-la kò nangui-la, nas'ín kjitjinguikèè x̄ita kondra. Tanga jè isò'nde xi sa nchrobá, s'eé-la kjoabinachon n̄ita kjé-ne. 31 Kjin x̄ita xi títsajna ítjòn ì'ndeì, k'e nga

koma iskan jñà kítsajna tjingui. Kò xi títsajna tjingui i'ndeí k'e nga koma iskan jñà kítsajna ítjòn.

K'oaá s'in tsibénojmi Jesús kjoabiyaà-la xi ma-ne jàn k'a

(Mateo 20:17-19; Lucas 18:31-34)

³² Jesús, tsó'ba ítjòn-la xita xi kota'yàt'aà-la nga nchifi ján naxandá Jerusalén. Jñà xita xi tjingui tà nchimaxkón-la nga nchifi. K'eé kiichjat'aà-xìn ìjngòò k'a-la xita-la xi tejò ma-ne, ikjoàn tsibénojmi ìjngòò k'a-la jè kjoa xi komàt'in. Kitsò-la:

³³ —I'ndeí ján titsahonguiá naxandá Jerusalén; 'an xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na, yaá tsobà'ñó-na xita sko-la nò'miì kò xita xi okóya kjotixoma-la Nainá xi kiskii Moisés nga koiì'nè-na kjoabiyaà, ikjoàn sìngatsja-na jñà xi mìtsà xita judío ³⁴ nga sìsobà-na, kiichrájno-na, kojà-na, ikjoàn sìik'en-na. Tanga k'e kijchò jàn nachrjein kjoaáyaá-na.

Kjondaà xi 'in tjín xi kisijé Jacobo kò Juan

(Mateo 20:20-28)

³⁵ Jacobo kò Juan ixti-la Zebedeo ijchò kinchat'aà-la Jesús, kitsò-la:

—Maestro, mejèn-najen nga k'oi-nájen jè kjondaà xi sijé-lèjen.

³⁶ Jesús kiskònangui-la, kitsò-la:

—¿Mé-ne xi mejèn-nò nga tsjaà-nò?

³⁷ Jacobo kò Juan kitsò:

—K'e nga jeya kijni nga tìhotìxomai, ki'nde-nájen nga ya kitsat'aà-lèjen, jngòò kíjnat'aà-lè kixi-lè koa jngòò kíjnat'aà-lè ngaskón-lè.

³⁸ K'eé kitsò Jesús:

—Mikiì 'yaà mé xi nìjé. ¿A kichìkjoaá-nò nga s'ioya jè chìtsín ts'e kjo'in xi 'an skiaa, a chíkjoa-nò nga koma bautizar ts'e kjo'in xi 'an tímat'ian?

³⁹ Kitsò jñà xità koi:

—Kichìkjoaá-najen.

Kitsò-la Jesús:

—Jñò, komaá s'ioo koa koma-nò bautizar it'aà ts'e kjo'in xi 'an kotojñaà, ⁴⁰ tanga xi 'an tsjaà-nò nga ya kitsajnat'aà-ná ya kixi-na ko ngaskón-na mitsà 'an oko-na nga tsjaà-nò. Jñà i'nde koi, jñà tjoé-la xità xi Nainá títsajnandaà-la nga tsjá-la.

⁴¹ K'e nga kiì'nchré jñà xità-la Jesús xi i'nga xi te ma-ne, kòjti-la koni kitsò Jacobo ko Juan. ⁴² Tanga jè Jesús kiìchja-la, kitsò-la:

—Jye tíjiin-nò nga jñà xità sko-la naxandá xi 'ya-la nga kjotíxoma tíjya tsja, nangui síkítsajna xità-la xi jñà otíxoma-la. Tíkoaá jñà xità xi 'ño jeya títsajna, beètoòn-né jñà xi xità ima. ⁴³ Tanga jñò mikiì k'oas'in s'een; tsà jngoò xità xinguioo mejèn-la 'nga kíjna, jè xi kàtasíxá-la xità xi i'nga. ⁴⁴ Koa jè xi mejèn-la kíjna ítjòn, chi'nda-la kàtama ngats'ì xità xi i'nga. ⁴⁵ Ndaà tsà 'an xi Ki'ndí-la Xità xan-la yijo-na, mitsà koi xá j'i-na nga 'an kos'in-na; tà saá 'an siixá-la xità xi i'nga, ko tsjaà yijo-na ko inima-na nga kjin xità kítsajnandeí kjoa ts'e jé-la.

K'e nga kisindaà-ne Jesús jè xità xi mikiì tsejèn-la xi 'mì Bartimeo

(Mateo 20:29-34; Lucas 18:35-43)

⁴⁶ K'e nga ijchò naxandá Jericó nga jye nchibitjoiin najnchra, Jesús tíjko xità xi kota'yàt'aà-la ko kjin xità tjingui-isa-la. Ya indiì ndiyá tíjna jngoò xità ima xi mikiì tsejèn-la xi 'mì Bartimeo, ti-la ma

x̄ita xi 'mì Timeo, nga tísíjé kjotjò tsojmì. ⁴⁷ Jè x̄ita xi mìkì tsejèn-la k'e nga kii'nchré nga jè Jesús xi Nazaret ts'e tífi, n̄itoón kiichja-la, kitsò-la:

— ¡Jesús, nga ya nchrobàt'aà-ne tje-la x̄itaxá ítjòn David [nga jì tijna ngajo-la], jchahimatakòn-ná!

⁴⁸ Kjìn ma x̄ita xi tsohótiko Bartimeo nga jyò kàtijna. Tanga jè Bartimeo isaá 'ñó kiichja. Kitsò:

— ¡Jì xi ya nchrobàt'aà-ne tje-la x̄itaxá ítjòn David, jchahimatakòn-ná!

⁴⁹ K'eé tsasíjna Jesús, kitsò:

— Tinókjoa-là.

Ikjoàn kinokjoà-la jè x̄ita xi mìkì tsejèn-la. Kitsò-la:

— 'Ñó te-la takoìn, tísítjìn, chja-lè Jesús.

⁵⁰ Jè x̄ita xi mìkì tsejèn-la kisìkatjen inchrókisòn-la, n̄itoón tsasítjen, kii kasit'aà-la ñánda síjna Jesús. ⁵¹ Jesús kiskòngui-la, kitsò-la:

— ¿Mé xi mejèn-lè nga s̄ìko-lè?

Jè x̄ita xi mìkì tsejèn-la kitsò:

— Maestro, mejèn-na nga kàtatsejèn-na.

⁵² Jesús kitsò-la:

— T'in-ne; koi-né nga mokjeiín-lè ít'aà ts'an nga kòmandàa-ne.

Jè x̄ita xi mìkì tsejèn-la n̄itoón kjòtsejèn-la. Kìtjìngui-la koni s'ín ndiyá tífi Jesús.

11

*K'e nga jè Jesús jahas'en-jìin naxandá Jerusalén
(Mateo 21:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19)*

¹ K'e nga jye kjomeè bijchó chraña-la naxandá Jerusalén, jña naxandá xi 'mì Betfagé kò Betania,

ya it'aà nindoò Yá Olivo, Jesús kisikasén jò xitá xi kota'yàt'aà-la; ² kitsò-la:

—Tanguió ján ndí naxandá itsé xi kijnat'aà ján. K'e nga kijchoò yaá síjnat'aà'ño jngoò búrró ki'ndí xi nì saá yá bijnasòn-la. Chíjnda'ño, nchrohókoo. ³ Tsà yá xi kjòngui-nò, tsà kitsò-nò: “¿Mé-ne konìko-nò búrró?”, tìn-là: “Jé xó Na'èn-ná Jesús kochjeén-la, koa nitoón xó síikasén-ne.”

⁴ Kì jña xitá xi kota'yàt'aà-la. K'e nga ijchò jngoò ni'ya, yaá tjit'aà'ño jngoò búrró jè xotjoa-la ni'ya ya iya ndiyá. K'e nga kiskjnda'ño.

⁵ Jña xitá xi ya títsajna kitsò-la:

—¿Mé s'een-nò, mé-ne chíjnda'ño-nò ndí búrró?

⁶ K'oaá s'ín kitsò-la koni s'ín tsibénomí-la Jesús; kitsjaà'nde-la nga kiìko. ⁷ K'e nga ijchòko ñánda tíjna Jesús jè ndí búrró, jña nikje ts'e xitá kisikjeén nga tsohójsa-la jè ndí búrró; ikjoàn tsibijnasòn-la Jesús. ⁸ Kjìn xitá tsohójngoò nikje-la ya iya ndiyá. Jña xitá xi i'nga, xka chrja-la yá tsohójngoò xi tsate ya ijìn ijña.

⁹ Jña xitá xi tíjtòn ko xi tjingui 'ño chja, nga kitsò:

—¿Mé tà ndaà-la jè xi nchrobá ngajo-la Nainá, jè xi otíxoma-ná! ¹⁰ ¿Mé tà ndaà-ne nga jè kotíxoma ngajo-la xitá jchínga-ná David! ¿Kátas'e kjoajeya ján ngajmii!

¹¹ Jesús jahas'en-jìn ya naxandá Jerusalén. Ikjoàn jahas'en nditsin ingo ítjòn. Xki xi ján kiskoòtsejèn. Ikjoàn itjo-ne; kiìko xitá-la xi tejò ma-ne ján naxandá Betania, koi-né nga jye kjòhoxòn.

K'e nga jè Jesús kitsò-la jngoò yá-la toò iko nga ch'o kàtama-la

(Mateo 21:18-19)

¹² K'e koma nchijòn nga itjo ijngoò k'a-ne ján naxandá Betania, Jesús kjòhojò-la. ¹³ K'ée kijtsee jngoò yá-la toò iko xi kjìin síjna. Kìi katsejèn-la tsà yijà-la toò, tanga nímé tjín-la; tà xkaá tjín-la. Mìtsà naxrjein-la toò. ¹⁴ K'ée kitsò-la jè yá toò iko:

—Nì tì yá xi skine-ne toò-lè.

Xità xi kota'yàt'aà-la Jesús kii'nchré 'én koi.

K'e nga tsachrje ingo ítjòn jñà xità xi otíjna tsojmì
(Mateo 21:12-17; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22)

¹⁵ K'e nga ijchò naxandá Jerusalén, Jesús jahas'en ya nditsin ingo ítjòn; ikjoàn tsibíts'ia nga tsachrje jñà xità xi tsojmì otíjna ko xi otse tsojmì. Kisihitíkjá ímíxa-la jñà xità xi síkjatíya ton tìkooá kisihitíkjá íxile-la xità xi otíjna nise paloma. ¹⁶ Mì tì kii kitsjaà'nde-la xità xi tsojmì otíjna nga ch'á fahatoyako ingo ítjòn. ¹⁷ Ikjoàn tsakóya-la xità. Kitsò-la:

—Jè Xojon-la Nainá tsò-né: “Ni'ya-na, ni'ya ts'e ochikoón k'óin nga i kichjat'aà-na ngats'ii xità naxandá xi tjín kóhokji isò'nde.” Tanga jñò, nguijo-la xità chijé titsa'nè.

¹⁸ K'e nga kii'nchré jñà xità sko-la no'miì ko xità xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés, tsohótsji'nde-la kós'ín sùiko nga sùik'en Jesús nga tsakjón-la. Koií kjoa-la nga jñà kjotíxoma xi okóya Jesús ndaá tsò, ko jñà xità xi 'nchré-la tà k'oaá ma-la 'én xi okóya. ¹⁹ K'e nga jye kòjñò, Jesús ko xità xi kota'yàt'aà-la itjoiin naxandá Jerusalén, xìn kii.

*Mé xi komà-la jè yá toò ikò xi tsjìn-la toò
(Mateo 21:20-22)*

²⁰ K'e nga tajñöya nga koma nchijòn, ja ìjngoò k'a ñánda síjna yá toò ikò, kijtseè nga jye kixì yá kóhokji skanda ì'ma-la. ²¹ Jè Pedro tsibítsjeèn-la koni kitsò Jesús. K'eé kitsò-la:

—Maestro, chítsejèn-la jè yá toò ikò xi 'on kinokjoàkoji ngojña. Jye kixì.

²² Jesús kiichja; kitsò:

—Kàtakjeiín-nò it'aà ts'e Nainá. ²³ Okixíí xi xan-nò, tsà yá xi kitsò-la jè nindoò jè: “Tisixìn; ján tikatjen-jiin yijo-lè ján jjiin ndáchikon.” Tsà mìtsà tà jò tjín-la k'e nga okitsò nga tíjngoò inima-la nga mokjeiín-la, k'oaá s'ín koma. ²⁴ Koi kos'ín xan-nò kóhotjiòn, k'e nga kítsi'ba-là Nainá, k'oaá s'ín kàtakjeiín-nò koni tsà jye kitjoé-nò mé-ne nga tjoé-nò. ²⁵ K'e nga kinókjoat'aà-la Nainá tíjchàat'aà-là jé-la xinguiò mé-ne jè Na'èn-nò xi tíjna it'aà ngajmì sijnchàat'aà-nò jé-nò xi tsajòn. ²⁶ Tanga tsà mìkiì sijchàat'aà-là jé-la xita xinguiò tikoà mìkiì sijnchàat'aà-nò Na'èn-ná xi tíjna ngajmì.

*Kjotíxoma-la Jesús
(Mateo 21:23-27; Lucas 20:1-8)*

²⁷ Jesús ijchò ìjngoò k'a Jerusalén. K'e nga tsó'ba ya nditsin ingò ítjòn, j'ìi kinchat'aà-la jña xita sko-la nò'miì, kò xita xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskìi Moisés, kò xita jchínga; ²⁸ kiskònangui-la, kitsò-la:

—¿Mé kjotíxoma xi tsjá'nde-lè koni s'ín 'nì? ¿Yá xi kitsjaà-lè kjotíxoma kjoa xi 'nì?

²⁹ Jesús kitsò-la:

—Tikoáá 'an jngoò kjoa skònangui-nò. Kot'ìn-ná, koa 'an, k'oaá xán-nò yá xi kitsjaà-na kjotíxoma koni s'ín s'iaàn. ³⁰ ¿Yá xi kitsjaà-la kjotíxoma Juan nga kis'iin bautizar xita? ¿A Nainá-né xi tíjna ngajmii, o xi tà xita-né? Kot'ìn-ná.

³¹ Jña xita koi, k'eé tsajoóya-ne, kitsò-la xíkjin:

—Tsà kixoán: “Nainá kitsjaà-la kjotíxoma”, kitsò-né: “¿Mé-ne mikii kòkjeiin-nò it'aà ts'e?”

³² Mi-la kii koma kixoán: “It'aà ts'e xita-né.”

Nga jña xita naxandá tsakjón-la, koi-né nga jña xita k'oaá tsò nga jè Juan, nguì kjoa kixi-né nga jè xi kiichja ngajo-la Nainá.

³³ K'eé kiichja, kitsò-la Jesús:

—Mikii 'ya-jen.

Jè Jesús kitsò-la:

—Tikoáá 'an mikii k'oa xán-nò yá xi kitsjaà-na kjotíxoma koni s'ín s'iaàn.

12

*Kjoa mangásòn ts'e xita xi tsibítje toò uva
(Mateo 21:33-46; Lucas 20:9-19)*

¹ Tsibíts'ia Jesús nga tsibénojmiya kjoa xi mangásòn. Kitsò:

—Jngoò xita tsibítje toò uva, tsibíndii-la íchíba, ikjoàn tsibíndaà jngoò i'nde ñánda tsi'ñóngui nandá-la toò uva. Tikoá tsibíndaà jngoò torre xi síkinda yiye kóhotjín. Ikjoàn kisikíña-la nangui xita xi kj'eii nga kisixásòn. Ikjoàn kii jè nei-la nangui ñánda i'nde kjiin. ² K'e nga ijchò nachrjein-la nga kòjchá toò uva, jè nei-la nangui kisikasén jngoò xita chí'nda-la nga kisijé-la xi jè tjoé chiba-la ts'e tsojmì xi kòjchá. ³ Tanga jña xita xi síxásòn nangui

kitsobà'ñó koa kiskaàn-ko, tà kisikasén tiyaá-ne. ⁴ Jè nei-la nangui kisikasén ìjngoò xita chi'nda-la. Tikoáá tà ndajo tsibínè, tsate sko, kisiki'on ko ch'o kisiko. ⁵ Jè nei-la nangui ìjngoò kisikasén xita chi'nda-la. Tikoáá kisik'en-né. Kjin xita-la kisikasén-isa, tanga tjín xi kiskaàn-ko, koa tjín xi kisik'en.

⁶ 'Ko jè nei-la nangui tà jngoò xita-la tjina-isa; tà jè ki'ndí-la xi 'ñó matsjakeè kisikasén, kitsò: “Skoexkón-la ki'ndí-na.” ⁷ Tanga jña xita xi síxájin nangui, tsajoóya-ne, kitsò-la xíkjin: “Jè jèe xi tjoé kjojtò-la i'nde, sik'eén, tsaján koma i'nde.” ⁸ Kitsobà'ñó, kisik'en, ikjoàn kisikatjen ján ijton nangui ñánda tíje toò uva.

⁹ 'Jñò, ¿kó bixón? K'e nga kjoíi nei-la nangui, ¿mé xi siiko jña xita koi? Siik'en-né; kj'eji xitaá siingatsja jè nangui ñánda tjín toò uva.

¹⁰ '¿A kj'eè bìkkejñò Xojon-la Nainá? Tsò-né: Jè ndajo xi tsachrjekàngui chjinechrjó nga sa ítjon, jè-né xi komà ndajo tàts'en chrjó-la ni'ya;

¹¹ K'oaá s'ín kis'iin Nainá. Jña, tà maxkón-ná.

¹² Jña xita sko-la no'miì, ko xita xi okóya kjoitixoma-la Nainá ko xita jchínga mejèn kitsobà'ñó Jesús nga kiskaàya-la jè kjoa xi mangásòn xi tsibénojmí nga kondra ts'e-né, tanga jña kitsakjòn-la xita naxandá; kisikíjna, ikjoàn kiì-ne.

Kjoa ts'e xi machjítjì tsojmi
(Mateo 22:15-22; Lucas 20:20-26)

¹³ Kisikasén i'nga-la Jesús xita Fariseo ko xita ts'e Herodes nga mejèn-la ótsji'nde-la kós'ín siiko nga kohòngui. ¹⁴ Xita koi, kií kitsò-la:

—Maestro, 'ya-nájen nga 'én kixí xi nokjoì; mìkiì 'nì kindà koni tsò-lè xità; kò mìtsà jè chitsejèn-jnoi kó kjoàn xità; k'oaá s'ín okòyi ndiyá-la Nainá koni s'ín tjín xi kjoa kixi. ¿A ndaà tjín nga kíchjítjì-jen tsojmì it'aà ts'e xitàxá ítjòn ts'e Roma, o xi majìn-né? ¿A kíchjì-nájen a xi mìkiì kíchjì-jen?

¹⁵ Jesús jye beè nga jò tjín inìma-la; kitsò-la:

—¿Mé-ne nga chonachan-ná? Nchrohóko jn-goò-ná tòn nga skoeè kó kji.

¹⁶ K'eé kiìkò jngoò-la tòn. Jesús kitsò-la:

—¿Yá ts'e isén jè kò jè 'ín xi tjít'aà?

Kitsò-la:

—Ts'eé César, xitàxá ítjòn ts'e Roma.

¹⁷ K'eé kitsò Jesús:

—Tjii-là César xi ts'e César koa tjii-là Nainá xi ts'e Nainá.

Tà k'oaá koma-la nga kiì'nchré koni kitsò Jesús.

Kjoa ts'e nga faáya-la mik'en

(Mateo 22:23-33; Lucas 20:27-40)

¹⁸ Jñà xità Saduceo ijchòkon Jesús. Jñà xità koi mìkiì mokjeiín-la nga faáya-la xi jye k'en. Kiskònangui-la, kitsò-la:

¹⁹ —Maestro, jè Moisés, k'oaá s'ín kiskii: Tsà jngoò xità xi kiyá 'ndse, tsà tsjìn-la ixti k'e nga kiyá, jè chjoón-la, tjìjè-ne 'ndse kixan-kò ijngoò k'a-ne mé-ne nga s'e-la ixti xi tje ts'e 'ndse. ²⁰ Kis'e xó jngoò k'a xità xi itoò komà 'ndse. Jè xi síjna ítjòn, kis'e xó-la chjoón; tanga k'e nga k'en, mìkiì kis'e-la ixti.

²¹ Jè xi ma jò-ne chixàn-kò chjoón ka'àn-la 'ndse. Tìkooá jè k'en. Mìkiì kis'e-la ixti. K'oaá tì komà jè xi ma jàn-ne. ²² Ngásòn komà nga itoò. Nijngoò xi kis'e-la ixti. Nga jye it'aà-ne k'en jè chjoón. ²³ K'e

nga tsà kjoaáya-la mik'en, nga itoò 'ndse, ¿yá-né xi chjoón-la koma? Nga jñà tsibìtsajnakò nga itoò 'ndse.

²⁴ Kisikátji-ne 'én Jesús, kitsò-la:

—Jñò, koií maskáya-nò nga mìkiì 'yaà kó s'ín tíchja Xojon-la Nainá kò nga'ño xi tjín-la Nainá. ²⁵ K'e nga kjoaáya-la mik'en, íchjín, íchjá mì tì kii kixan-ne. K'oaá s'ín s'e koni jñà àkjale xi títsajna ngajmii. ²⁶ Jè kjoa ts'e mik'en nga kjoaáya-la, ¿a kje'e bìxkejñoò xojon-la Moisés ya ñánda tíchja ts'e yá na'yá xi títi? Nainá kitsò-la Moisés: “An-ná xi Nainá tsò-na Abraham, Isaac, kò Jacob.” ²⁷ Jñà xi jye k'en, mitsà Nainá tsò-la xi Nainá; tà jñà xi títsajnakon xi Nainá tsò-la! Jñò, 'ño maskáya-nò.

Kjotíxoma-la Nainá xi tíjna ítjòn
(Mateo 22:34-40)

²⁸ Jngoò xítà xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés kil'nchré-la Jesús nga ndaà kiichja; k'e nga nchijoókjoò ijchò kasì'aà chraña-la, ikjoàn kiskònangui-la, kitsò-la:

—¿Ñá-laá kjotíxoma-la Nainá xi tíjna ítjòn?

²⁹ Kiichja Jesús, kitsò-la:

—Jè kjotíxoma xi tíjna ítjòn tsò-né: “Tíná'yaà xítà Israel, jè Nainá xi Na'èn-ná, ta jè ta jngoò-né xi otíxoma-ná. ³⁰ Títsjachi Na'èn-ná xi Nainá 'mì-la, nga kò iníma-lè kò yijo-lè kò kjohítsjeèn-lè kò nga'ño-lè.” ³¹ Jè xi ma-ne jò: “Títsjachi xítà xinguii koni tsà tì yijo tsjji-ne.” Mì tì tsjìn-ne kjotíxoma xi isa xkón tjín.

³² Jè xítà xi okóya kjotíxoma-la Nainá kitsò:

—Ndaà tjín, Maestro. Okixi-né koni s'ín nokjoì. Jngoò ma-ne Nainá kò mì tì yá tjín-ne xi kjeíí.

³³ Ìsà chjí-là nga kò inìma-ná jchaxkoán Nainá, kò kjohítsjeèn-ná kò nga'ńó-ná kò nga jchaxkoán xinguiáá koni tsà yijo-ná. Ìsáá chjí-là koni ngats'iì cho xi tìsòn ímìxà tsjeè-là Nainá, kjotjò xi tsjá jñà xítà.

³⁴ Jesús k'e nga kijtseè nga ndaà kiichja jè xítà xi okóya kjotíxoma-là Nainá, kitsò-là:

—Mìtsà kjiìn tìjní ìt'aà ts'e kjondaà xi tjin-là jñà xítà xi Nainá otíxoma-là.

Mì tì yá xi kjò'ńó-ne ikon nga kiskòngui-ìsà-là.

Ñánda kitjen-là Cristo [xítà xi xó kisìkasén-ne Nainá]

(Mateo 22:41-46; Lucas 20:41-44)

³⁵ Jesús k'e nga tíhokóya yà nditsin ingo ítjòn, kiskòngui-là, kitsò-là:

—¿Mé-ne kotsò-ne jñà xítà xi okóya kjotíxoma-là Nainá xi kiskii Moisés nga jè xi Cristo, [xítà xi xó sùikasén-ne Nainá], nga yáá kjinchrobàt'aà-ne tje-là xítaxá ítjòn David? ³⁶ Tjè-ne David k'e nga kiichja nga kò nga'ńó-là Inìma Tsjeè-là Nainá, kitsò-né:

Jè Nainá kitsò-là jè xi Nei-na:

“Tjinnat'aà-ná ì kixi-na

skanda k'e nga sùkítsajnanguia ndsokoiì

jñà xi kondra-lè nga 'an jye kisìkijne-la.”

³⁷ Jè David, tsà Nainá kitsò-là Cristo, [xítà xi xó sùikasén-ne Nainá], ¿kó s'ín tjin-ne nga tje-là ma-ne David?

Ngats'iì xítà xi kjìn ma-ne, tsja ma-là nga 'nchré-là Jesús koni s'ín okóya.

*K'e nga jè Jesús tsohojét'in jñà xità xi okóya
kjoťixoma-la Nainá xi kiskii Moisés*

(Mateo 23:1-36; Lucas 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Jesús k'oaá s'ín tsakóya-la xità. Kitsò-la:

—Tikindaa yijo-nò it'aà ts'e xità xi okóya kjoťixoma-la Nainá xi kiskii Moisés. Sasén-la nga nikje ndojò ókjá. Tikoáá sasén-la nga skoexkón xità xi kje'ejí, ndaà sùixat'aà ya ndìtsin. ³⁹ Tikoáá jñà ótsji íxile xi jncha ítjòn ya ni'ya ingo sinagoga, ko mejèn-la nga jñà kítsat'aà ítjòn ímixa k'e nga kjèn xità ñánda tjín s'eí. ⁴⁰ Koá faá'an ni'ya-la xi tjín-la íchjín ka'àn xi jye k'en x'in-la. K'e nga chjat'aà-la Nainá 'ño ndajo fiko ochikon nga mejèn-la nga bitsajna'ma nga mì jcha-la mé kjoa xi s'ín. Jñà xità koi ìsáá tse kjo'in s'e-la.

*Ton xi kitsjaà kjoťjò chjoón ka'àn xi 'ño ima
(Lucas 21:1-4)*

⁴¹ Jesús tsibìjna ya kixi-la ñánda tíjna kaxa xi sinchá ton kjoťjò-la Nainá. Tíkotsejèn-la xità naxandá nga bitsajna ton kjoťjò-la Nainá. Kjìn xità nchíná xi tse ton bitsajna. ⁴² Ijchò jngoò chjoón ka'àn xi 'ño ima. Jò ndí ton jtobá tsibìjna xi chiba chjí-la. ⁴³ Jesús kiichja-la xità xi kota'yàt'aà-la, kitsò-la:

—K'oaá xan-nò xi nguì okixi, jè chjoón ka'àn xi 'ño ima, jè xi ìsa tse ton kòbìjna mì k'oaá-ne koni jñà xità xi i'nga. ⁴⁴ Tà jè tsjá xi ningui-la tanga jè ndí chjoón ima, nas'ín nímé tjín-la, jngoò k'a kàtsjá yije ngats'ì ndí ton xi tíjna-la xi tísjchá-ne yijo-la.

13

*K'e nga jè Jesús tsibénojmí nga kixoña ingo ítjòn
(Mateo 24:1-2; Lucas 21:5-6)*

¹ K'e nga itjo-ne nditsin ingo ítjòn, Jesús, jngòò xit̩a xi kota'yàt'aà-là kitsò-là:

—Maestro, chítsejèn-là mé tà ndaà kjoàn ni'ya ko ndajo-là.

² Kitsò Jesús:

—Chítsejèn-là ngats'ìì ni'ya koi xi ìì kjoàn. Nìì tì jngòò ndajo siyijòsòn-là xíkjín. Kixoña yije-né kóhotjín.

*Mé seña xi s'e k'e nga nchrohómachraña nga
kjoehet'aà isò'nde*

(Mateo 24:3-28; Lucas 21:7-24; 17:22-24)

³ Jesús, k'e nga tíjna ya nindoò Yá Olivo ya kixi-là Ingo ítjòn ts'e Jerusalén, jè Pedro, Jacobo, Juan ko Andrés, ijchò kinchat'aà-là Jesús, kiskònanguit'aàxìn-là kitsò-là:

⁴ —Koatìn-nájen, ¿mé nachrjein-ne nga okoma kjoa koi? ¿Mé seña xi s'e k'e nga jye mejèn kitasòn yije kjoa koi?

⁵ Kìichja Jesús, kitsò-là:

—Tikindaa yijo-nò nga mì yá xit̩a xi skónachan-nò. ⁶ Kjìn xit̩a kjoíí xi 'ín ts'an sùkjeén; kitso: “An-ná xi Cristo, [nga 'aán kisikasén-na Nainá].” Ko kjìn xit̩a skónachan-là.

⁷ Jñò, k'e nga kiná'ya kjoa ts'e kjojchán nga xkì xi ján ì'nde tjín, kì tsakjoòn-jèn. Xó k'oaá koma-ne, tanga kj'eè tsà isò'nde tífehèt'aà. ⁸ Naxandá skaàn-kjoò xi kj'eíí naxandá. Koá xitaxá kojìts'ia nga skaàn-kjoò ko xitaxá xi kj'eíí naxandá. Xkì xi

ján k'oa ch'ón. S'e kjinchrá. S'e kjoasiì. Jñà kjoa koi, tà jè xi sa tímats'iaako kjo'in.

⁹ 'Ndaà tikindaa yijo-nò nga yaá skìnìt'aà-nò nguixkòn xitaxá. Siki'oón-nó nga skaàn-ko-nò xita ya ni'ya ingo sinagoga. Kjikò-nò nguixkòn xitaxá gobernador ko xitaxá ítjòn, tà koií kjoa-la it'aà ts'an. K'oaá s'in koma kinókjoa-là 'én xi ts'an. ¹⁰ Mochjeén-nè nga ítjòn kobísòn 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'e Cristo nga tíjtsa isò'nde. ¹¹ K'e kijchò nguixkòn xitaxá, kì makájno-nò kós'in kinókjoaa. Kì nìkìtsjeèn-jèn. Nga tik'eé-ne, Nainá tsjá-nò 'én xi kinókjoaa. Nga mìtsà jñò xi kinókjoaa; jè Inima Tsjeè-la Nainá xi kichja ngajo-nò. ¹² Tijè-ne 'ndse sìngatsja 'ndse xita nga sìik'en. Jè na'èn-la sìngatsja ki'ndí-la nga sìik'en xita. Jñà ixti-la sìngatsja na'èn-la nga kiyá. ¹³ Ngats'ii xita isò'nde kojtiikeé-nò xi kjoa ts'an; tanga jè xi kichìkjoa-la skanda k'e nga kjoehet'aà-ne kjoa, jè xi kitjokàjiin kjo'in.

¹⁴ 'K'e nga jchaa nga 'ñó ch'o tíma ya I'nde Tsjeè-la Nainá ñánda mìkìl ok'in-la, [koni s'in kiskìl Daniel xita xi kichja ngajo-la Nainá]. (Kàtasijìin-la jñà xita xi bíkke xojon jé.) K'e nga okoma kjoa koi, jñà xita xi títsajna Judea, kàtanga, kàtji ñánda nindoò choòn. ¹⁵ Jè xi tíjnasò'nga ni'ya-la, kì tì kii nchrobájen-ne, kì tì kii fahas'en-ne ni'ya-la tsà mé xi mejèn-la nga skoé. ¹⁶ Jè xi tíxájiin nangui-la kì tì kì nchrobá-ne nga nchrohókjá nikje-la. ¹⁷ Ima xó-ne jñà íchjín xi ki'ndí 'ya ko xi ixti xó nchisíkaki jñà nàchrjein koi! ¹⁸ Tijét'aà-la Nainá nga mì k'eé okoma k'e nga nàchrjein-la chon 'nchán. ¹⁹ K'e nga jè nàchrjein nga okoma, 'ñó tse kjo'in s'e, kj'eè ñá

oma skanda tjen-ne tsibíndaà isò'nde Nainá koa mì tì kii okoma-ne nga koma iskan. ²⁰ Tsà mì k'oaá kító Nainá nga isa kochiba nachrjein, nijngoò xita kítjokàjiin kjo'in. Tanga koií kjoa-la jña xita xi xó jaàjiin-ne Nainá, kochibaya nachrjein.

²¹ 'K'e nga tsà yá xi kító-nò: “Chítsejèn-là, íí tíjna Cristo [xita xi xó kisikasén-ne Nainá]”, o tsà kító-nò: “Chítsejèn-là, ján tíjna ján”, kì kii mokjeiín-nò. ²² Kjoíí xita ndiso xi Cristo kító-la yijo-la, tíkoaá kjoíí xita xi koa tì kító nga jña xi chja ngajo-la Nainá. K'oaá tis'in kòkò seña ko kjojkón xi ndaà tjin nga skónachan. Skanda jña xita xi jye jaàjiin Nainá mejèn skónachan-la tsà kòkjeiín-la. ²³ Tíkíndaà yijo-nò. Nga jyeé tibenojmíya yije-nò ngats'ii kjoa xi koma iskan.

*K'e nga kjoíí ijngoò k'a Ki'ndí-la Xita
(Mateo 24:29-35, 42-44; Lucas 21:25-36)*

²⁴ 'K'e nga koma iskan nga jye koto nachrjein ts'e kjo'in, jè ts'oií kójñò-né, mì tì kii kòtsjè-ne ndobá-la; tíkoaá jè sá mì tì kii kòhiseèn-ne. ²⁵ Ni'ño xi tjin ngajmii, kixongui-né. Jña nga'ño xi tjin ngajmii kitiya yijeé-la. ²⁶ Ikjoàn skoe-na xita xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na nga kjinchrobàjñaà ijiiin ifi; tseé nga'ño ko kjoajeya kjoííkoaá. ²⁷ Siikasén àkjale-na nga koiíxkóya xita-na xi 'an xó jaàjiin-na nga ñijòn chrjangui-la nga tíjtsa isò'nde ko nga tíjtsa ngajmii.

²⁸ 'Chíta'yàkòò jè yá-la toò ikò mé xi okóya-ná; k'e nga ma kíndíya chrja-la, ikjoàn bíjts'én xka-la, tíjiin-nò nga jye nchrobá machraña chon ndobá. ²⁹ K'oaá tis'in tjin, k'e nga jchaa nga k'oas'in tíma kjoa koi, kàtasijiin-nò nga 'an xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na, jyeé niton kjoiaa, k'oaá ngaya-la

koni tsà jye tìjña chrañà xotjoa-là ni'ya. ³⁰ Okixi xi xan-nò, ngats'ì kjoa koi, k'oas'ín koma k'e nga tikj'eè biyaà xita xi tìjn nàchrjein i'nde. ³¹ Jè ngajmi kò isò'nde kjoehet'aà-né, tanga jña 'én-na mikì kjoehet'aà; kitasòn-né.

³² Tanga k'e nga okoma, mì yá xi tìjìn-là mé nàchrjein-ne kò mé hora-ne; nì jña àkjale xi tìtsajna ngajmi kò nì jè Ki'ndí-là Nainá tìjìn-là; tajngoò Nainá xi Na'èn-ná tìjìn-là.

³³ T'een kindà yijo-nò, tìtsajnakon, tìtsi'ba nga mikì tìjìn-nò kjé-né nga okoma. ³⁴ K'oaá s'ín t'een koni s'ín chì'nda-là xita xi kjiìn i'nde tífi, jè xita xi tífi síngatsja ni'ya-là xita chì'nda-là. Tsjá-là xá nga ìjngoò ìjngoò, tsò-là jè xi síkinda xotjoa ni'ya: “Tijni, tìjnakoin.” ³⁵ K'oaá s'ín tìtsajnakoòn ngats'ioò nga mikì 'yaà mé nàchrjein kjojí-ne nei-là ni'ya. ¿A k'eé-nè nga kjòhoxòn, o xi k'eé-nè nga kijchò osen nìtjen, o xi k'eé-nè nga skìndàya kóxtí, o xi k'eé-né nga jye s'e isén? ³⁶ Kì tsjayijòfè-jèn tsà koi nàchrjein-là tà nìton j'ì-ne nei-là ni'ya. ³⁷ Koni s'ín xan-nò jñò, k'oaá xan yije-là kóhotjín xita: “Tìtsajnakoòn.”

14

Kiis'ín tsajoóya-ne xita kondra-là Jesús nga tsoba'ño

(Mateo 26:1-5; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53)

¹ Tà jò nàchrjein chija-là nga kitjo s'eí Paxkò ts'e xita judío k'e nga kjèn inchrajín xi tsjìn-là na'yo san. Jña xita skò-là no'mi kò xita xi okóya kjotixoma-là Nainá xi kiskì Moisés tsohótsji'nde-là

kós'ín s̄ik̄o nga skónach̄an-là nga tsoḃà'ñó Jesús, ikjoàn s̄ik'en. ² Tjín i'nga x̄it̄a xi kitsò:

—Mì nachrjein-là s'eí s̄ik'eén nga mì kots'en jñà x̄it̄a naxandá.

*Jngoò chjoón xi kisikaàjno xkii jne sko Jesús
(Mateo 26:6-13; Juan 12:1-8)*

³ Jesús, k'e nga tíjna ján naxandá Betania, ya ni'ya-là Simón, jngoò x̄it̄a xi tsindojno chrjoa yijo-là nga sa ítjòn, k'e nga tíjnat'aà ím̄ixa, ijchò jngoò chjoón xi 'ya jngoò ndajo ch̄itsín xi tjíya-là xkii jne ts'e nardo, xi 'ñó chj̄í-là. Kiskíx'a ndajo ch̄itsín, ikjoàn tsibíxteèn-jno sko Jesús jè xkii jne.

⁴ Tjín i'nga x̄it̄a xi ya títsajna, kòjti-là, kitsò-là xikjín:
—¿Mé-ne kasíkits'ón-ne jè xkii jne? ⁵ Tsà kàsatíjna, tsatoó-là jàn sìndo ton denario chj̄í-là koa jè ton-là koma kochját'aà-là x̄it̄a im̄a.

Kiichajno-là jè chjoón xi okis'ìn.

⁶ Tanga kitsò Jesús:

—Kì k'oḃá 'mì-là. ¿Mé-ne n̄jti-là? Koni s'ín kàs'ín-kò-na, ndaà kàs'ín. ⁷ Jñà x̄it̄a im̄a kítsajnakò kjit'aà-nò, kò maá sìchját'aà-là k'e nga mejèn-nò. Tanga 'an, mì ì t̄ijnakò kjit'aà-nò. ⁸ Jè chjoón jè, k'oḃá s'ín kàs'ín koni kji ma xi kàs'ín. Kàsikaàjno ítjòn xkii jne yijo-na xi ts'e nga sìjñàà. ⁹ Okixí xi xan-nò, n̄it̄a ñánda-ne nga tíjtsa isò'nde nga kobísòn 'én ndaà-là Nainá, t̄ikoḃá kobísòn-né koni s'ín kasikò-na mé-ne nga s̄ik̄itsjeèn-ne x̄it̄a it'aà ts'e chjoón jè.

*K'e nga jè Judas tsatíjna Jesús
(Mateo 26:14-16; Lucas 22:3-6)*

¹⁰ Jè Judas Iscariote xi ya itjojiìn-ne ts'e x̄it̄a xi tejò ma-ne xi tsajmeikò Jesús, kiìkon jñà x̄it̄a sko-là

no'miì nga siìngatsja Jesús. ¹¹ Jñà xit̩a sko-l̩a no'miì, k'e nga kiì'nchré, kjòtsja-l̩a, kitsjaà-l̩a tso'ba nga tòn tsjá-l̩a. Jè Judas tsohótsji'nde-l̩a kós'ín siìngatsja Jesús.

K'e nga jè Jesús tsakjèn kò xit̩a xi kota'yàt'aà-l̩a jè s'eí Paxkò

(Mateo 26:17-29; Lucas 22:7-23; Juan 13:21-30; 1 Corintios 11:23-26)

¹² Jè nachrjein ts'e s'eí xi mats'ia ítjòn-ne k'e nga kjèn inchrájin xi tsjìn-l̩a na'yo san jñà xit̩a judío, k'e nga sík'en orrè xi ts'e s'eí Paxkò, jñà xit̩a xi kota'yàt'aà-l̩a Jesús kiskònangui-l̩a; kitsò-l̩a:

—¿Ñánda mejèn-lè onguíkindaà-jen xi kichiaá ts'e s'eí Paxkò?

¹³ Jesús kisikasén jò xit̩a xi kota'yàt'aà-l̩a ján Jerusalén, kitsò-l̩a:

—Tanguió ján ijìin naxandá, yaá skajñoò jngòò xit̩a xi 'yajen jngòò nisa nandá; tanguítjingui-là.

¹⁴ Ya ñánda kjoahas'en, koatìn-là nei-l̩a ni'ya: “K'oaá tsò Maestro: ¿Ñánda tíjna jè cuarto ñánda kókjen-koa xit̩a xi kota'yàt'aà-na jè s'eí Paxkò?”

¹⁵ Yaá kòkò jngòò-nò cuarto xi je kji xi tíjna isò'nga ni'ya. Jyeé tjíndaà tsojmì xi kochjeén. Ya tindaà xi kichiaá.

¹⁶ Kiì jñà xit̩a xi kota'yàt'aà-l̩a ján ijìin naxandá. K'oaá s'ín kisakò-l̩a koni s'ín kitsò-l̩a Jesús, yaá tsibíndaà tsojmì xi kókjen kjoa ts'e s'eí Paxkò.

¹⁷ K'e nga jye kòjñò, Jesús, ijchòkò xit̩a-l̩a xi tejò ma-ne. ¹⁸ K'e nga títsajnat'aà ímixa nga nchikjèn, Jesús kitsò-l̩a:

—Okixíí xi xan-nò, jñò, íí tǐjnajìin jngoò-nò xi sǐngatsja-na ìt'aà ts'e xǐtǎ kondra-na, jngoò xi 'an tǐkjèn-ko-na.

¹⁹ Jñà xǐtǎ xi kota'yàt'aà-la Jesús ta kjòba-la k'e nga okitsò. K'eé jngó jngó kiskònangui-la, kitsò-la:

—¿A 'an-ná?

²⁰ Jesús kitsò:

—Jngoò xi kǐtjokàjìin ts'e xǐtǎ-na xi tejò ma-ne jè xi tǐjè-ne chroba ts'an tísíka'nchì-ne ìnchrajín-la.

²¹ 'An xi Kì'ndí-la Xǐtǎ xan-la yijo-na, k'oaá s'ín komat'ian koni s'ín tǐchja Xojòn-la Nainá. ¡Tanga ìmǎ xó-ne jè xǐtǎ xi sǐngatsja-na! Ìsaá-là ndaà komà tsà mìkìl kits'iìn xǐtǎ jè.

²² K'e nga nchikjèn, Jesús kiskoé ìnchrajín, kǐichjat'aà-la Nainá nga kǐsìchikon-t'in, kǐsìxkoaya ìkjoàn kitsjaà-la xǐtǎ xi kota'yàt'aà-la, kitsò-la:

—Chjoé. Yijo-na né.

²³ Ìkjoàn kiskoé jngoò chǐtsín, kitsjaà-la kjòndaà Nainá; k'eé kitsjaà-la xǐtǎ xi kota'yàt'aà-la, ngats'ìl xǐtǎ kits'ìl vino xi tǐya chǐtsín. ²⁴ Kitsò-la:

—Jè-né xi jní-na xi sǐkixiya jè kjoa xǐtse xi bìndaàjìin-ko-nò. Jè jní-na xǐxteèn xi kjòndaà ts'e nga kjìn xǐtǎ. ²⁵ Okixíí xi xan-nò, mì tǐ kǐl skǐ-na vino skanda jè nachrjein k'e nga skiaa vino xǐtse, ján ñánda tíhotíxoma Nainá.

'Èn xi kǐichja Jesús nga jè Pedro kjó'mat'in

(Mateo 26:30-35; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38)

²⁶ Jesús ko xǐtǎ-la, k'e nga jye kiseè jngoò-la sò Nainá ts'e Salmo, ìkjoàn kǐl ján nindoò Yá Olivo.

²⁷ Jesús kitsò-la xǐtǎ xi kota'yàt'aà-la:

—Ngats'ioò jñò, kijneí takòn-ná jè nǐtjen jè, nga k'oaá s'ín tǐchja Xojòn-la Nainá, nga tsò: “Kiyá jè

pa_xtò ko_a j̄nà orrè tsjohoya-né.” ²⁸ Tanga koma iskan, k'e nga kjoaáya-na, k̄jín ítjòn-nò ján nangui Galilea.

²⁹ Kitsò Pedro:

— Na_s'ín ngats'iì x̄ita-lè xi i'nga tsjeiin takòn-lè, 'an, mìkiì tsjeiin-takòn-lè.

³⁰ Jesús kitsò-la:

— Okixií xi xan-lè; n̄tjen jé, k'e nga tikj'eè kjindáya jò k'a kóxtí, ngaji, jàn k'a tsjá'mat'in-ná.

³¹ Jè Pedro isá 'ñó kiichja; kitsò:

— Na_s'ín ya kiyáko-lè, mìkiì kójna'mat'in-lè.

Ngàsòn kitsò yije x̄ita xi kota'yàt'aà-la xi i'nga.

Kii kitsò Jesús nga tsibít'si'ba ya i'nde ñánda 'mì Getsemaní

(Mateo 26:36-46; Lucas 22:39-46)

³² Kii ján i'nde ñánda 'mì Getsemaní; Jesús kitsò-la x̄ita xi kota'yàt'aà-la:

— T̄itsajna ijndé; 'an, Nainá kò-là kichjàt'aà-la.

³³ Jesús kiikò Pedro, Jacobo, kò Juan. Ikjoàn tsibít'si'ia Jesús nga ba koma-la. 'Ñó kisikájno. ³⁴ K'eé kitsò Jesús:

— Tsí baá ma-la inima-na koni tsà mejèn kiyá. T̄itsajna ijndé, t̄itsajna_koòn.

³⁵ Jesús kiikjá chiba-isa. Ikjoàn tsohojna skanda it'aà nangui ko_a kisijét'aà-la Nainá tsà koma, kjoaáxìn-la kjo'in jè. ³⁶ K'e nga tíchjat'aà-la Nainá, kitsò-la:

— Na'èn xi Na'èn-na xan-lè, ma yijeé-lè n̄ita mé kjoa-ne it'aà tsiji. Chjaàxìn-ná kjoa ts'e kjo'in jè, tanga mìtsà jè 'én ts'an k̄itasòn, jè k̄atitasòn 'én tsiji.

³⁷ Ikjoàn j'ii òjngò k'a-ne ya ñánda t̄itsajna x̄ita-la, tanga j̄nà x̄ita-la, kjiyijòfè-né. Jesús kitsò-la Pedro:

—Simón, ¿a títsajnafè-né? ¿A mì kachíkjoa-lè tsà tà jngoò hora kòbìjnakoìn? ³⁸ Títsajnakoòn, tìjèt'aà-là Nainá mé-ne nga mì s̀ìkijne-nò kjoa ts'e jé. Xi okixi, jè inìma-nò tìjnandaà-né tanga jè yijo-nò, indaá t̀jìn, ts̀jìn-la nga'ńó.

³⁹ Jesús kii kítsi'ba ìjngoò k'a. Tákó k'oaá tì kitsò-ne koni kitsò nga sà ítjòn. ⁴⁰ K'e nga j'ì ìjngoò k'a-ne, j̀ña xita xi kota'yàt'aà-la, tákó kjiy-ìjòfè-né nga 'ńó nijña-la. Mìkii beè kó kitsò-la Jesús. ⁴¹ Koma jàn k'a nga j'ì Jesús. Kitsò-la:

—¿A tákó títsanìkjáya-nò kò títsafè-nò? Kàtje kjoa. Jyeé ijchò hora-la, 'an xi Kì'ndí-la Xita xan-la yijo-na, yaá kongatsja j̀ña xita jé. ⁴² Tìsítjeen, chítsejèn-là, tìkjiaán, jye nchrobá chraña jé xi s̀ìngatsja-na.

Kii komà k'e nga kindobà'ńó Jesús

(Mateo 26:47-56; Lucas 22:47-53; Juan 18:2-11)

⁴³ Tákó t̀ik'eé tíchja-ìsa Jesús nga ijchò Judas, xi ya itjoiìn-ne ts'e xita-la Jesús xi tejò ma-ne. K̀jìn xita t̀jiko xi 'ya kichà ndojò kò yá. Xita koi, j̀ña kisikasén xita skò-la no'mii kò xita xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskii Moisés kò xita jchínga-la xita judío. ⁴⁴ Judas, jè xi tsatíjna Jesús, ítjòn tsibíhichiya-la kós'ín kòkò-la Jesús. Kitsò-la:

—Jè xi skíne'a, jè-né xi t̀indoba'ńó; ndaá t̀ikindaa k'e nga onguíkoo.

⁴⁵ K'e nga ijchò Judas, kii ndiyá-né ñánda tìjna Jesús, kitsò-la:

—Maestro.

Ikjoàn kiskine'a. ⁴⁶ J̀ña xita xi t̀jiko, nitoón kit-sobà'ńó Jesús.

47 Yaá tǐjna jngoò x̄ita xi tsachrje k̄icha ndojò-la. Tsajá-la jè x̄ita chí'nda-la n̄o'miì ítjòn, tsatet'aà jngoò líká-la. 48 Jesús kiichja, kitsò-la j̄ña x̄ita:

—¿Mé-ne k̄os'ín k̄of'i ndobà'ñó-ná nga k̄o k̄icha k̄o yá kich'à koni tsà jngoò x̄ita chíjé? 49 Nachrjein nchijòn t̄ijnako-nò ján ingo ítjòn nga okoòya-nò koa mikiì kindobà'ñó-ná. Koiì k'oaa s'ín tíma-ne nga k̄itasòn 'én xi t̄jt'aà Xojon-la Nainá.

50 Ngats'iì x̄ita xi kota'yàt'aà-la Jesús tsanga-né, yaá kitsjeiìn-takòn.

51 Jngoò chíti t̄jngui-la xi t̄ijnajé jngoò nikje sávana. J̄ña x̄ita kitsobà'ñó, 52 tanga jè chíti kitsjeiìn nikje sávana-la; ikjoàn k'oas'ín tsanga laká.

*K'e nga kiiko Jesús ñánda t̄jna n̄o'miì ítjòn
(Mateo 26:57-68; Lucas 22:54-55, 63-71; Juan 18:12-14, 19-24)*

53 Jesús kiiko ñánda t̄jna n̄o'miì ítjòn. Yaá chixoña kóhotjín x̄ita sko-la n̄o'miì, j̄ña x̄ita jchínga, k̄o xi okóya k̄jotixoma-la Nainá xi kiskii Moisés. 54 Jè Pedro, tà k̄jìn tà k̄jìn tsajmeètj̄ngui-la skanda k'e nga ijchò ya nditsin ni'ya-la n̄o'miì ítjòn. Yaá tsibíjnat'aà-la ñánda títsajna x̄ita chí'nda xi síkinda ingo nga títsajna'ngui.

55 J̄ña x̄ita sko-la n̄o'miì k̄o ngats'iì x̄itaxá xi ts'e x̄ita judío tsohótsji'nde-la nga tsját'in 'én xi kondra ts'e Jesús mé-ne nga k̄oma siik'en-ne tanga nímé 'én kisakò-la. 56 K̄jìn ma x̄ita xi tsját'in 'én ndiso xi kondra ts'e Jesús tanga kj'eíí tsò nga jngoò ìjngoò; mikiì mangásòn 'én xi tsját'in. 57 Chíncha kixi i'nga x̄ita xi tsibénojmi 'én ndiso. Kitsò:

58 —Ngajen, kina'yà-lajen nga tsò: “An siikxoña ingo ítjòn xi tsja xita kisindaà-ne, ko jàn nachrjein kindaà ìjngoò-na xi mìtsà tsja xita sindaà-ne.”

59 Ni mìkiì kjòngàsòn 'én-la nas'ín okitsò.

60 K'eé tsasítjen jè nò'miì ítjòn; tsasíjnajiìn osen-la; kiskònangui-la Jesús, kitsò-la:

—¿A nì mé 'én nokjoì, koni tsò 'én xi tsjá xita koi xi kondra tsiji?

61 Tanga jè Jesús jyò tsibìjna, nìmé 'én kiìchja. Jè nò'miì ítjòn ìjngoò k'a kiskònangui-la, kitsò-la:

—¿A ji-né xi Cristo, xi Ki'ndí-la Nainá xi 'ño jeya tíjna?

62 Jesús kitsò:

—'An-ná, jño jcha-ná xi Ki'ndí-la Xita xan-la yijo-na nga kótijnat'aà chrja kixi-la Nainá xi 'ño tse nga'ño tjín-la, koa kjinchrobàjñaà ifi ján ngajmiì.

63 Jè nò'miì ítjòn tsatijndajno yijo-la nikje-la xi íkjá nga 'ño kòjti-la. Kitsò:

—¿Mé s'eén-isa-ná xita xi kj'eíi xi tsjá 'én? 64 Jñá, jye titsana'yà koni s'ín chjajno-la Nainá. ¿Jño, kó bixón? ¿Mé xi sikoáá?

Ngats'iì xita kisìjngoò ikon nga tjín-la jé koa ok'ín-la nga kiyá.

—Ok'ín-la nga sik'en.

65 Jñà xita tsibíts'ia nga tsibíchrájno koa tsibíchjoà xkon, tsi'beé-la, kitsò-la:

—K'oaá si, ¿yá xi tí'beé-lè?

Jñà xita xi síkinda ingo, kisìjts'iìn-'a isén-la.

*K'e nga jè Pedro tsibìjna'mat'in Jesús
(Mateo 26:69-75; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18,
25-29)*

⁶⁶ Jè Pedro yaá tíjna kangui nditsin ni'ya. Ijchò jngoò chjoón xi chí'nda-la no'miì ítjòn. ⁶⁷ K'e nga kijtseè Pedro, nga tíjna'ngui, kiskoòtsejèn-jno, kitsò-la:

—Tikoáá ngaji, yaá tjaàkoji Jesús xi Nazaret i'nde-la.

⁶⁸ Tanga jè Pedro tsoho'mat'in-né. Kitsò:

—Mikiì bexkoan. Mikiì be mé 'én xi tinokjoi.

Pedro itjo ni'ya ján xotjoa-la. K'eé kiskindàya jngoò kóxtí. ⁶⁹ Jè chjoón chí'nda-la no'miì ítjòn kijtseè ijngoò k'a jè Pedro. Kitsò-la jñà xita xi ya títsajna:

—Jè xita jè, xita ts'eé Jesús.

⁷⁰ Tanga jè Pedro tsoho'mat'in ijngoò k'a. Nga koma iskan, jñà xita xi ya títsajna, ijngoò k'a kitsò-la Pedro:

—Xi okixi, ngaji, xita-la Jesús-né nga Galilea i'nde-lè, k'oaá tsò 'én-lè xi nokjoi.

⁷¹ Tanga isaá 'ñó kiichja Pedro kitsò:

—iBeè Nainá, nas'in tik'eèn-ná, mikiì bexkoan jè xita xi o'mi-là!

⁷² Tik'e-ne nga okitsò Pedro, jè xi ma-ne jò k'a kiskindàya kóxtí. K'eé tsibítsjeèn-la Pedro koni kitsò-la Jesús: “K'e tikj'eè kjindáya jò k'a kóxtí, ngaji, jàn k'a tsjá'mat'in-ná.” Ikjoàn ndaà jchán kiskindàya.

15

*Kjoa xi komàt'in Jesús k'e nga kjòngatsja Pilato
(Mateo 27:1-2, 11-14; Lucas 23:1-5; Juan
18:28-38)*

¹ K'e nga kis'e isén jñà xita sko-la no'miì ko xita jchínga ko xita xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskii

Moisés kɔ ngats'iì x̄itaxá ts'e x̄itá judío tsajoóya-ne. Tsibít'aà'ńó Jesús, kiìkɔ, kis̀ngatsja jè Pilato. ² Jè Pilato kiskònangui-là, kitsò-là:

—¿A jì-né xi x̄itaxá ítjòn-là j̄nà x̄itá judío?

Jesús kitsò:

—Ngají xi k'oa si nga 'an-ná.

³ Tanga j̄nà x̄itá sko-là no'miì, k̄jìn skaya 'én tíjìn-ne xi tsját'in nga óngui. ⁴ Pilato ìjngò k'a kiskònangui-là, kitsò-là:

—¿A nímé 'én nokjoì? T̄iná'yaà-là, 'ńó k̄jìn skaya kjoa tsját'in-lè nga óngui-lè.

⁵ Jesús mìkiì kiìchja nas'ín koa tí'mì-là. Pilato, tà k'oaá komà-là.

K'e nga jè Jesús kitjoònè kjoa nga kiyá

(Mateo 27:15-31; Lucas 23:13-25; Juan 18:38-19:16)

⁶ Nga x̄ki nó k'e nga bitjo s'eí Paxkɔ jè Pilato sík̄j̄nandeí jngò x̄itá xi títsa'ya ndayá, jè xi síjé x̄itá naxandá nga k̄j̄nandeí. ⁷ J̄nà x̄itá xi títsa'ya ndayá nga kjoasiì tsohótsji ts'e gobierno, ya tíjna xi 'mì Barrabás xi x̄itá kisik'en. ⁸ J̄nà x̄itá naxandá kiìkákɔ Pilato nga mejèn-là koa s'ín síkitasòn koni ma nga x̄ki nó. ⁹ Kiìchja Pilato, kitsò:

—¿A mejèn-nò nga siìk̄j̄nandeí-nò xi x̄itaxá ítjòn-là x̄itá judío?

¹⁰ Pilato jye tíjìn-là nga tà kjoax̄itakòn-né nga j̄nà x̄itá sko-là no'miì ya ijchò síngatsja Jesús.

¹¹ J̄nà x̄itá sko-là no'miì chinchá'a x̄itá naxandá nga kos'ín k̄atasíjé nga k̄at̄j̄nandeí-ne Barrabás.

¹² Pilato ìjngò k'a kiskònangui-là x̄itá naxandá, kitsò-là:

—¿Mé xi sikoáá jè xi 'mì-là xitaxá ítjòn-la xita judío?

¹³ Jñà xita, 'ñó kiichja, kitsò:

—Tasit'ìi krò.

¹⁴ K'eé kitsò Pilato:

—¿Mé jé xi tsohótsji, mé-ne kiyá-ne?

Jñà xita, isaá 'ñó kiichja, kitsò:

—Tasit'ìi krò.

¹⁵ Pilato mejèn-la nga ndaà kíjnakò xita naxandá. Kisikíjnandeí Barrabás. K'e nga jye kitsjaà okixi nga tsajá-la Jesús, ikjoàn kisìngatsja nga sít'aà krò.

¹⁶ Jñà soldado kiikò Jesús ján ni'ya osen. Ikjoàn kiichja yije-la soldado xíkjin. ¹⁷ Kisikákjá jngoò nikje xi inì jmà kji; tsibí'a skò jngoò corona na'yá xi jñà xó tsibíndaà-ne. ¹⁸ Ikjoàn tsibíts'ia nga kiskindayat'in. Kitsò-la:

—Viva xitaxá ítjòn-la xita judío.

¹⁹ Tsatji yá xkajnchra skò; ikjoàn tsibíchrájno koa chincha-xkó'nchit'aà-la koni tsà nchibeèxkón. ²⁰ K'e nga jye kisìsobà-la, jaàxìn-la nikje skò xi íkjá, ikjoàn kisikákjá-ne xi nikje ts'e. K'eé itjokò nga kosit'aà krò.

K'e nga kisit'aà krò Jesús

(Mateo 27:32-44; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)

²¹ Jngoò xita kisatiikjoò xi 'mì Simón xi Cirene i'nde-la xi tínchrobá-ne rancho-la. Na'èn-laá ma jè Alejandro kò Rufo. Jñà soldado kjo'ñó kis'ìin-la nga kisik'ajen krò-la Jesús.

²² Kiikò Jesús ján i'nde ñánda 'mì Gólgota, jè 'én xi tsòya-ne i'nde skò mik'en. ²³ Kitsjaà-la vino xi tsjájin xich'a tsja xi 'mì mirra tanga jè Jesús mìkì kits'ìi. ²⁴ K'eé tsasit'aà krò, ikjoàn jñà soldado

kisiskáko nikje-la Jesús nga kisika'bí-la xíkjin yá ts'e koma.

²⁵ Ijchò-la tsà xi ñijaàn nga tajñòya nga kisasit'aà krò Jesús. ²⁶ Jñà 'én xi tsohót'aà isòn sko krò, yaá tíchja mé jé xi komà-la Jesús nga kinik'en. Tsò-né: “Xitaxá Ítjòn-la xita judío.” ²⁷ Tikoáá chinchat'aà krò jò xita chijé. Jngoò tsasíjnat'aà nga kixi-la Jesús ko jngoò tsasíjnat'aà nga ngaskón-la. ²⁸ K'oaá s'ín kjóngàsòn koni s'ín tíchja Xojon-la Nainá nga tsò: “K'oaá ngayala koni jngoò xita xi tse jé tjín-la.”

²⁹ Jñà xita xi ya ja, síkatji sko nga kiichjajno-la, kitsò-la:

—Ji, k'oaá kisi nga siixòñi ingo ítjòn-la Nainá ko jàn nachrjein kíndaà ngajo-ne, ³⁰ tikíjnandeíi yijo-lè ko chinájen-t'i yijo-lè krò.

³¹ K'oaá tis'ín kisísobà-la jñà xita sko-la no'miì ko xita xi okóya kjotíxoma-la Nainá xi kiskiì Moisés. Kitsò-la xíkjin:

—Xita jè, tsachrjekàjiìn kjo'in xi kj'eíi xita, tanga jè xi yijo-la, mìkì ma ochrjekàjiìn kjo'in. ³² Kàtìtjojen-t'aà krò jè xi Cristo, xi Xitaxá Ítjòn-la naxandá Israel, mé-ne nga jcha-ná koa kòkjeiín-ná.

Skanda jñà xita xi tikoá ya kjit'aà krò, tikoáá tsatít'aà.

K'e nga k'en Jesús

(Mateo 27:45-56; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30)

³³ K'e nga ijchò nchisen, kóhokji nga tíjtsa isò'nde kòjñò skanda xi jàn nga nguixòn. ³⁴ Tìjè-ne hora Jesús 'ñó kiichja nga kitsò:

—Eloi, Eloi, ¿lama sabactani? —'Én jè tsòya-ne: Nainá, Nainá, ¿mé-ne kàjneitakòn-ná?

³⁵ Tjín i'nga xita xi ya títsajna xi kiì'nchré-la, kitsò:
—Tiná'yaà-là, jè chja-la Elías.

³⁶ K'ée tsangachikon jngoò xi kisika'nchi tsanga ko vinagre, ikjoàn tsibísko-la ínaxo, kitsjaà-la Jesús nga kàt'ì, kitsò:

—Chítsejèn-là, ¿a kjoí Elías nga skónájen-t'aà krò?

³⁷ Tanga Jesús isaá 'ñó kiskindàya; k'en. ³⁸ Jè nikje velo xi tjo'hóya jngoò osen ingo ítjòn kixajndà, jòya koma skanda it'aà nangui. ³⁹ Jè xita sko-la soldado xi síjna ñánda kisit'aà krò Jesús k'e nga kijtseè nga jye k'en Jesús, kitsò:

—Kixí kjoa, xita jèe, Ki'ndí-la Nainá-né.

⁴⁰ Tíkoā títsajna i'nga íchjín xi kjiin nchikot-sejèn-ne; jè María Magdalena, ko chjoón Salomé, ko María xi nea-la ma José ko Jacobo, jè xi isa ma ki'ndí. ⁴¹ Jñà íchjín koi, k'e nga tsibijna Galilea Jesús, yaá chinchima-tjingui-la ko yaá kisichját'aà-la. Kjìn ma íchjín xi ya títsajna xi ijchòko ján Jerusalén.

K'e nga kishijiin Jesús

(Mateo 27:57-61; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

⁴² K'e nga jye kjònguixòn nga jye bìtsajnandaà-la nachrjein nikjáya. ⁴³ José xi Arimatea i'nde-la, jngoò xita xi tíkoā 'nga xá tjín-la ts'e xitaxá-la xita judío xi tíkoā tíkoña-la nga mejèn-la skoe kó s'ín otíxoma Nainá, kitsjaà-la nga'ño yijo-la, jahas'en ya ni'ya ñánda tíjna Pilato nga kisijé yijo-la Jesús. ⁴⁴ Pilato, tà k'oaá koma-la nga jye k'en Jesús; kiichja-la jè xita sko-la soldado; kiskònangui-la tsà kixí kjoa nga jye k'en. ⁴⁵ K'e nga jye tsibénojmi jè xita sko-la soldado nga jye k'en Jesús, Pilato kisìngatsja José yijo-la Jesús. ⁴⁶ José

tsatse jngoò nikje sávana; kiskójen-t'aà krò yijo-la Jesús; ikjoàn kiskájté jè nikje. K'eé kii kíhijiìn ñánda jye tjíndaà jngoò ngajo itsjó ingui nguijo; kiskinis'en-ngui, ikjoàn tsohójtsa xotjoa-la ngajo jngoò ndajo. ⁴⁷ María Magdalena ko María nea-la José, nchikotsejèn-la nga kishijiìn Jesús.

16

K'e nga jaáya-la Jesús

(Mateo 28:1-10; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)

¹ K'e nga jye tsato nachrjein níkjáya, María Magdalena, Salomé, ko María nea-la Jacobo, tsatse xkii jne nga mejèn-la sílkaàjno yijo-la Jesús. ² Jè nachrjein nga tàts'en xomàna, 'ñó tajñòya kii katsejèn-la ñánda kishijiìn Jesús. Tík'eé tíbitjokàtji ts'oi. ³ Tsò-la xíkjín:

—¿Yá xi kjoaáxìn-ná ndajo xi tíchjoàjto ya xotjoa-la ngajo itsjó?

⁴ K'e nga ijchò, kiskoòtsejèn, kijtseè nga jè ndajo je xi 'ñó í'í xi tíchjoàjto-la ngajo itsjó ñánda kisijna Jesús, jye kitjaàxìn. ⁵ K'e nga jahas'en-ngui nguijo kijtseè jngoò xitá ixti xi tíjnajté jngoò nikje chroba ndojò. Tíjnat'aà kixi-la ngajo. Jñà íchjín tà kitsakjòn-né. ⁶ Tanga jè xitá ixti kitsò-la:

—Kì tsakjoòn-jèn. Jñò, jè binchaàtsjioè Jesús xi Nazaret i'nde-la, jè xi kisit'aà krò. Jye kòfaáya-la. Mì tì jì tíjna-ne. Chítsejèn-là i'nde-la ñánda kisijna. ⁷ Tanguió koàtìn-là xitá xi kota'yàt'aà-la ko Pedro: “Jè tífi ítjòn-nò ján Galilea. Yáá jchaxkoòn ìjngoò k'a koni s'ín kitsò-nò.”

⁸ Jñà íchjín, itjo nitoón-ne ya iya nguijo. Kìì, tsangachikon. Chiba-la nchihotsé-né nga kitsakjòn. Niyá xi tsibénojmí-la nga 'ño tsibíxkón-la yijo-la.

*K'e nga jè María Magdalena kijtseè Jesús
(Juan 20:11-18)*

⁹ Jè nachrjein nga tàts'en xomàna, Jesús jaáya-la nga tajñoa. Jè kijtseè itjòn María Magdalena, jè xi tsachrjekàjiin itoò inima ch'o-la neí inima-la. ¹⁰ María Magdalena kii, kisikí'nchré ngats'ii xita-la Jesús nga ba tjín-la koa nchikjindáya. ¹¹ Jñà xita xi kota'yát'aà-la, k'e nga kii'nchré nga tijnakon Jesús nga jè chjoón kijtseè, mìkii kòkjeín-la.

*K'e nga jò xita-la kijtseè Jesús
(Lucas 24:13-35)*

¹² K'e komà iskan, Jesús, kj'eí kji isén-la k'e nga tsakó-la yijo-la jò xita-la xi nchifi campo. ¹³ Tsohótji-ne jñà xita xi jò ma, kisikí'nchré jñà xita xi i'nga. Tikoáà mìkii kòkjeín-la.

*Kii kitsò Jesús nga kitsjaà-la xá xita xi kota'yát'aà-la
(Mateo 28:16-20; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23)*

¹⁴ Xi jyehet'aà-ne, Jesús tsakó-la yijo-la jñà xita xi tejngò ma-ne k'e nga títsajnat'aà ímixa nga nchikjèn. Tsohótiko nga tájaà tjín inima-la nga mì kòkjeín-la k'e nga tsibénojmí-la jñà xita xi tsakó itjòn-la yijo-la nga jè jye jaáya-la. ¹⁵ Koa kitsò-la:

—Tanguió nga tíjtsa isò'nde. Tènojmi yije-là ngats'ii xita jè 'én ndaà-la Nainá xi kjoa ts'an. ¹⁶ Jñà xita xi kòkjeín-la it'aà ts'an koa koma bautizar, kítjokàjiin kjo'in. Tanga jñà xi mìkii kòkjeín-la, kjo'ín s'e-la. ¹⁷ Jñà xi kòkjeín-la it'aà ts'an,

k'oaá s'ín jcha-la; nga koma-la kochrjekàjìin inima ch'o-la neií xi tíjìin inima-la xita; tikoáá koma-la kichja 'én xi kjeíí tsò; ¹⁸ tsà ye tsojà'ńó, tsà xkii kjan skine, nime xi koma-la; kohòsòn-la tsja xita xi xk'én, kondaà-ne.

K'e nga jè Jesús kùmjìin ngajmù
(Lucas 24:50-53)

¹⁹ K'e nga jye okitsò-la xita xi kota'yàt'aà-la, Na'èn-ná Jesús, kitjámiì'nga; nga kii ngajmù, tsibìjna it'aà kixi-la Nainá. ²⁰ Jña xita-la kii; kisika'bí 'én ndaà-la nga kijndà i'nde, ko jè Na'èn-ná Jesús kisichját'aà-la ko kisikixiyandaà 'én-la ko kjondaà xi kis'iin xita-la. K'oaá s'ín kàtama.

'Én-lá Nainá xi kjoa ts'e Jesucristo
New Testament in Mazatec, San Jerónimo Tecóatl
Mazateco de S Jeronimo Tecoatl; maa
(MX:maa:Mazatec, San Jerónimo Tecóatl)

copyright © 2013 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mazatec, San Jerónimo Tecóatl

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Mazateco, San Jerónimo Tecóatl [maa], Mexico

Copyright Information

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mazatec, San Jerónimo Tecóatl

© 2013, Wycliffe Bible Translators, Inc.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 13 Jul 2024 from source files
dated 29 Jan 2022

9f778253-d34e-5037-af35-7bca16479aa0